

Cronica serie nouă Romanului

Buletin oficial al
Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

anul VI (XIV) nr. 11-12 ✦ noiembrie-decembrie 2014

Din cuprins:

- ✦ A vieții în duhul Betleemului (pagina 3)
- ✦ Doliu în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului (pagina 6)
- ✦ PS Ioachim Băcăuanul - primul arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului (pagina 17)
- ✦ Simpozion Județean dedicat Sfinților Martiri Brâncoveni (pagina 25) ✦ Amintiri sihăstrești despre patriarhul munților (pagina 25)

CRONICA ROMANULUI

Buletinul oficial
al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului
- Fondat în anul 1924 -

Președinte:

PS Ioachim BĂCĂUANUL,
Episcop-vicar

Vicepreședinte:

Pr. Ioan GHERASIMESCU
Arhid. Ciprian Ioan IGNAT

Consilier cultural:

Pr. Valentin BĂLTOI

Redactor-șef:

Mioara IGNAT

Secretar general de redacție:

Pr. Constantin GHERASIM

Colectivul de redacție:

Pr. Dragoș Alexandru MUNTEANU,
Protoieria Roman
Pr. Costică BUSUIOC,
Protoieria Bacău
Pr. Constantin ALUPEI,
Protoieria Onești
Pr. Costel MAREȘ,
Protoieria Moinești
Pr. Vasile COZMA,
Protoieria Buhuși
Pr. Ioan NEGOIȚĂ,
Protoieria Săscut

Redacția:

Pr. Dr. Constantin LEONTE
Pr. Dr. Nicolae HURJUI
Pr. Gheorghe SMEREA
Pr. Dr. Daniel ENEA
Pr. Petru RONCEA
Pr. Ciprian BURCĂ

Corector:

Prof. Dr. Mihaela BĂLTOI

Tehnoredactare:

Lucian APOPEI

Concept grafic:

Pr. Constantin STURZU

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Alexandru cel Bun, nr. 5,
Roman, jud. Neamț

CUPRINS

● <i>A vieții în duhul Betleemului</i>	3
● <i>Un ierarh înțelept, harnic și darnic</i>	7
● <i>Doliu în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului</i>	6
● <i>Arhiepiscopul Eftimie - un veac de comuniune în iubire</i>	8
● <i>„Părinții noștri spirituali nu mor niciodată“</i>	10
● <i>Mesaje transmise la trecerea la Domnul a IPS Eftimie Luca</i> ...	13
● <i>Arhiepiscopul centenar, un păstor prea bun</i>	16
● <i>PS Ioachim Băcăuanul - primul arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului</i>	17
● <i>Consfățirea sinodală a unei decizii îndelung așteptate</i>	18
● <i>Preasfințitul Ioachim întâmpinat de sute de preoți și credincioși la revenirea de la București</i>	19
● <i>Slujbă de Te Deum la Ziua Națională</i>	20
● <i>Conferințe preotești pe teme ale Anului omagial 2014</i>	20
● <i>De Crăciun, alături de copiii și bătrânii de la Hârja</i>	21
● <i>Tradiționale concerte de Crăciun în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului</i>	22
● <i>Sf. M. Mc. Ecaterina, cinstită la Mănăstirea Cașin</i>	23
● <i>Tradiție, înnoire și binecuvântare la biserica din Șerbănești</i> ...	23
● <i>O decizie discriminatorie și umilitoare pentru ora de religie</i> ...	24
● <i>Simpozion Județean dedicat Sfinților Martiri Brâncoveni</i> ...	25
● <i>Lumina iubirii jertfelnice străbate veacurile</i>	26
● <i>Amintiri sihăstrești despre patriarhul munților</i>	29
● <i>Colindele, expresia poetică a teologiei populare</i>	32
● <i>Agenda de lucru a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul pe lunile noiembrie-decembrie 2014</i>	34

Tel.: 0233.744.683; 0728880513

E-mail: cronica.romanului@gmail.com

www.epr.ro

Foto coperti:

Ziua de 6 noiembrie a fost zi de doliu pentru Biserica Ortodoxă Română. La Roman ierarhi, preoți și mii de credincioși s-au adunat să îi aducă un ultim omagiu vrednicului de pomenire arhiepiscopul Eftimie Luca, cel care a păstorit destinele eparhiei Romanului și Bacăului vreme de 42 de ani.

A vieții în duhul Betleemului

Scrisoare pastorală la sărbătoarea Nașterii Domnului

† TEOFAN

**Arhiepiscopul Iașilor
Locțiitor de Arhiepiscop
al Romanului și Bacăului
și Mitropolitul Moldovei
și Bucovinei**

**Iubiților preoți din parohii, cuviosilor
viețuitori ai sfințelor mănăstiri și drept-credin-
ciosului popor al lui Dumnezeu din Arhiepis-
copia Iașilor și din Arhiepiscopia Romanului și
Bacăului: har, bucurie, iertare și ajutor de la
Dumnezeu Cel în Treime preaslăvit – Tatăl,
Fiul și Duhul Sfânt**

*„Domnul coboară,
Îngerii cântă,
Magii Îl adoră,
Păstorii aleargă
Ieslea o-nconjoară,
Mari minuni se întâmplă.”*

Iubiți frați preoți,

Iubiți frați și surori în Hristos-Domnul,

Dumnezeu ne-a binecuvântat și anul acesta să
ajungem la marea sărbătoare a Nașterii Fiului Său
din Fecioara Maria prin puterea Duhului Sfânt.
Dumnezeu a venit în lume, a viețuit printre oa-
meni pentru ca aceștia să redobândească puterea
de a viețui autentic aici, pe pământ, în perspec-
tiva vieții veșnice.

În aceste zile de praznic dumnezeiesc, Sfânta
Scriptură, slujbele Bisericii și minunatele colinde
bat la ușa inimii noastre, sensibilizându-ne să
primim vestea cea bună a coborârii Domnului pe
pământ.

Sfântul Apostol Pavel ni se adresează, în mod
special în aceste zile, spunând: *„Gândul acesta
să fie în voi, care era și în Hristos Iisus, Care,
Dumnezeu fiind (...), S-a desertat pe Sine, chip
de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și
la înfățișare aflându-Se ca un om”*¹.

Urmările coborârii lui Dumnezeu printre oa-
meni sunt mărturisite de slujbele Bisericii, într-un
elan de bucurie și de nădejde: *„Veniți să ne bu-
curăm întru Domnul, povestind taina ce este de
față. Zidul cel despărțitor acum cade; sabia cea
de foc se îndepărtează; heruvimul nu mai păzește
pomul; iar eu mă împărtășesc din dulceața din*

*Rai, de la care m-am îndepăr-
tat, din neascultare”*².

În cuvinte simple, dar a-
dânci și cuprinzătoare, colin-
dele prezintă același adevăr al
Nașterii lui Hristos cu chema-
rea stăruitoare adresată nouă
pentru a ne lăsa cuprinși de ha-
rul mântuitor al Betleemului.

*„Hristos Se naște,
Domnul coboară,
Îngerii cântă,
Magii Îl adoră,
Păstorii aleargă
Ieslea o-nconjoară,
Mari minuni se întâmplă.”*

Iubiți credincioși,

Coborârea lui Dumnezeu
pe pământ arătată în Nașterea
lui Hristos la peștera din Bet-
leem constituie adevărul fun-
damental descris de Scriptură,
mărturisit de Sfinții Părinți și
cântat de Biserică, de slujbele
și colindele sale. Acest adevăr
este înțeles și trăit în viața
noastră în chipuri diferite. O
privire atentă în jurul nostru de
Crăciun ne prezintă imaginea
unei lumi cu înțelesuri și inter-
pretări diverse asupra semnificației Nașterii
Domnului. Modul în care această sărbătoare in-
fluențează viața noastră este, de asemenea, diferit
de la om la om.

Vedem în aceste zile cete de colindători
vestind marea taină a Nașterii lui Hristos. Luăm
seama, de asemenea, că alți tineri folosesc aceste
zile pentru distracții necuvenite, cu urmări dintre
cele mai dăunătoare pentru viața lor și a celor din
jur. Bisericele sunt pline de credincioși în zilele
de Crăciun. După perioada postului, ei s-au
pregătit, prin spovedanie și milostenie, pentru
împărtășirea cu Sfintele Taine și se bucură, în su-
fletul lor, pentru aceasta. În același timp însă,
mulți dintre semenii noștri, în ciuda faptului că se
declară creștini, stau departe de Biserică, de
Sfânta Liturghie și de tot ceea ce este curat, sfânt,
autentic românesc și creștinesc.

Descrierea acestor situații diferite, întâlnite în
aceste zile, cuprinde și ceea ce se întâmplă pe mi-
cul ecran, pe internet, în familie, în locuri publi-

ce... Oamenii înțeleg diferit semnificația acestei
perioade, se pregătesc în diverse feluri pentru tre-
cerea dintre ani, au perspective multiple și con-
tradictorii asupra anului care vine. De aceea, se cu-
vine să ne oprim o clipă din iureșul vieții și să ne
întrebăm: Ce este Crăciunul? Cum ar trebui să ne
raportăm la această sărbătoare? Care sunt înțelesu-
rile, pentru viața noastră, ale credinței în Fiul lui
Dumnezeu devenit om, în marea taină a viețuirii
lui Dumnezeu printre oameni?

Iubiți frați și surori întru Hristos Domnul,

*„Cu adevărat mare este taina dreptei cre-
dințe: Dumnezeu S-a arătat în trup.”*³

Acesta este Crăciunul. Cel ce Se naște în Bet-
leem este Dumnezeu. Hristos este Dumnezeu. El
este Dumnezeu și devine Om în același timp. Ori-
ce altă înțelegere a Crăciunului, ce nu cuprinde în
ea mărturisirea că Hristos este Dumnezeu, că
Pruncul Iisus născut în ieslea Betleemului este
Dumnezeu, că Fecioara Maria este Născătoare de

Sărbătoarea Nașterii Domnului este ziua păcii, a refacerii legăturii între noi și Dumnezeu, între noi și semenii noștri, între puterile sufletești ale fiecăruia.

➔ Dumnezeu, este o învățătură falsă și adevăr nu se află întru ea. Creștinul ortodox este chemat înainte de toate să aprofundeze credința în Hristos ca Dumnezeu, să se lase cuprins de ea, să se roage pentru a o dobândi.

Înainte de rostirea cuvântului din Sfânta Evanghelie la Dumnezeiasca Liturghie, preotul și cei prezenți se roagă astfel: „*Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpâne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale*“^{IV}.

Având ca fundament credința în Hristos, Dumnezeu și Om deopotrivă, suntem chemați să prelungim în viața noastră taina Lui divino-umană. Trăind în această lume, dar destinați veșniciei, viața noastră se cere a fi dumnezeiască și omenească în același timp.

Perioada sărbătorii Nașterii Domnului este bun prilej pentru a conștientiza acest adevăr și a-l trăi cât mai adânc și cuprinzător. Meditația la taina Nașterii lui Hristos, participarea la Sfânta Liturghie și pacea sufletească dăruită de colinde pot fi împlinite în aceste zile cu bucuria de a fi în familie, de a ne întâlni cu prietenii, de a oferi daruri celor dragi și celor care sunt în nevoie.

Sărbătoarea Nașterii Domnului este ziua păcii, a refacerii legăturii între noi și Dumnezeu, între noi și semenii noștri, între puterile sufletești ale fiecăruia. Părintele Dumitru Stăniloae vorbește despre „*harul păcii izvorător din Hristos (...)* ce înconjoară lumea (...), *ce se așază între toate, legându-le, făcând pace între ele (...), pace în omul însuși*“^V.

În perioada dintre sărbătorile Nașterii și Botezului Domnului suntem chemați la o mai mare deschidere spre ceilalți, spre o înțelegere mai adevărată a ceea ce suntem noi în raport cu ei. Pornind de la „*zidul despărțitor*“ dintre om și Dumnezeu, înlăturat prin Nașterea lui Hristos, este bine să conștientizăm tragedia zidurilor despărțitoare dintre frații de aceeași mamă, dintre soți, dintre părinți și copii, dintre bogați și săraci, dintre politicieni și popor, uneori chiar dintre preoți și credincioși, sau dintre arhierii și preoți. A fi împreună, a ierta, a fugi de răzbunare, a nu te lăsa cuprins de ispita superiorității în raport cu ceilalți, a avea forța renunțării la părerea proprie în favoarea viziunii mai bune a celuilalt, înseamnă a te lăsa cuprins și convins de taina Betleemului, de cântarea îngerilor, de bucuria magilor și a păstorilor.

Nașterea Dumnezeiescului Prunc, prezenta Preacuratei Sale Maici și a bătrânului Iosif, leagănul și scutecele ar trebui să nască și să renască în viața românilor bucuria de a fi tată și mamă, de a avea prunci și de a veghea la educația lor.

Se cuvine ca icoana Nașterii Domnului să fie așezată în fiecare casă la loc de cinste, pentru ca părintii cu mulți copii să primească întărire, curaj pentru a-i crește cum se cuvine și a se bucura de existența lor. Aceeași icoană poate fi și izvor de întrebare pentru mulți, și anume: De ce nu am copii? De ce am doar unul sau doi? Unde sunt

ceilalți? Ce am făcut cu ei? Cum pot repara greșeala și redobândi normalitatea?

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Am încercat în puține și sărace cuvinte să meditam împreună la taina Sărbătorii Nașterii Domnului, căutând a afla ce este aceasta, cum poate fi cunoscută, trăită și mărturisită. Nădăjduim în mila Domnului că vom primi harul pentru a înțelege taina Betleemului și pentru a încerca să ne conformăm viața, adică starea lăuntrică și atitudinea exterioară, cu această taină.

Este bine ca în aceste zile de mare bucurie să ne întrebăm și noi cu marele duhovnic al pustiei, Părintele Iachint de la Putna: „*Cum Îl primim noi pe Iisus Hristos? Cu încredință, ca evreii cei de demult, sau cu credință, ca magii neamurilor? Îl odihnim pe Domnul în ieslea cea de taină a inimii sau Îl izgonim din cetatea sufletului, asemenea lui Irod? Jertfim Mântuitorului viața noastră, sufletul, puterea, mintea și tot ce avem mai de preț? Îl întâmpinăm noi astăzi pe Hristos împăcați unii cu alții, spovediți, uniți cu Dumnezeieștile Taine? Sau venim la El plini de ură, certați, nespovediți, întunecați de patimi?*“^{VI}.

Rugăm pe Hristos Domnul să ne dăruiască puterea alegerii celei curate și să înțelegem că sărbătorile Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei își împlinesc rostul dacă sunt trăite în duhul Betleemului și al Iordanului, nu în duhul

Babilonului și al Sodomei, în duhul păcii lăuntrice și al familiei, nu în iz de bălci și iarmaroc.

Rugăciunea noastră se îndreaptă cu stăruință către tronul Preasfintei Treimi spre a primi puterea alegerii celei bune. Pentru aceasta, ne încredințăm milei lui Dumnezeu Tatăl, nădăjduim în iertarea Domnului Hristos și cerem harul iubirii care ne vine de la Sfântul Duh, Mângâietorul.

Pacea, bucuria și adevărul Nașterii Domnului să ne cuprindă pe toți! Să avem parte de un sfârșit de an binecuvântat! Dumnezeu să ne aibă sub ocrotirea Lui în Anul Nou ce se apropie, și care nădăjduim să fie răstimp de apropiere față de Dumnezeu, de înțelegere între oameni și de pace în țară și în lume.

Note bibliografice

^I Filipeni 2, 5-7.

^{II} Stihiră la „Doamne, strigat-am“, Vecernia Nașterii Domnului, în *Mineiul pe Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 426.

^{III} 1 Timotei 3, 16.

^{IV} „Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur“, în *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 147.

^V Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, nota 91, în *Filocalia*, vol. 8, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013, p. 331.

^{VI} Părintele Iachint al Putnei, Editura Bizantină, București, 2000, p. 185.

Mesaj la slujba de înmormântare a Arhiepiscopului Eftimie al Romanului și Bacăului, oficiată în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Parascheva“ din Roman, joi, 06 noiembrie 2014:

† DANIEL Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Am aflat cu multă durere în suflet de trecerea din această viață, în ziua de 4 noiembrie 2014, a Înaltpreasfântului Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, ierarh venerabil al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, arhipăstor misionar și harnic, apărător înțelept al tradiției ortodoxe românești și al monumentelor istorice bisericesti.

Decedat la venerabila vârstă de aproape 100 de ani (fără cinci zile), Arhiepiscopul Eftimie Luca a fost unul dintre cei mai longevivi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, în general, și ai Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în special.

Născut în data de 09 noiembrie 1914, în satul Schitul, comuna Hangu, azi comuna Ceahlău, a devenit din tinerețe monah, diacon și preot slujitor, făcând parte dintr-o generație de harnici slujitori ai Bisericii noastre, fiind coleg la Seminarul Teologic de la Cernica și la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București cu fericitul întru pomenire Patriarh Teoctist, cu Arhiepiscopul Gherasim Cristea, precum și cu Arhimandritii Sofian Boghiu și Grigorie Băbuș.

În vremuri grele a condus Mănăstirile *Bistrița* – Neamț și *Sfântul Ioan cel Nou* de la Suceava, cu multă înțelepciune și hărnicie. La recomandarea Mitropolitului Moldovei și Sucevei Iustin Moisescu, a devenit arhieru vicar al Episcopiei Romanului și Hușilor (30 ianuarie 1972), ajutându-l la conducerea istoricei eparhii pe Episcopul Partenie Ciopron.

După ce a fost întronizat ca Episcop al Romanului și Hușilor (23 aprilie 1978), s-a îngrijit mult de eparhia sa, restaurând vechile biserici și zidind altele noi, în timpurile când instituția Bisericii a cunoscut multe îngrădiri și umilinte. Statornicia sa în credință l-a ajutat să slujească Biserica în vremuri grele, în contextul ostil religiei din vremea regimului comunist, plin de restricții și presiuni asupra vieții Bisericii. Ca episcop al Eparhiei Romanului, a reușit, cu răbdare constantă și înțelepciune practică, să păstreze și să promoveze credința creștină și cultura românească din această istorică zonă a Moldovei.

A refăcut, în decursul anilor, Catedrala arhiepiscopală de la Roman, ctitoria Domnitorului Pe-

Un ierarh înțelept, harnic și darnic

Arhiepiscopul Eftimie al Romanului și Bacăului (1914 – 2014)

tru Rareș, redându-i frumusețea de altădată prin împreună-lucrarea cu mari arhitecți, restauratori și pictori (Cismigiu, Bals, Grimalschi ș. a.), după ce restaurase și consolidase cu mare grijă Catedrala episcopală de la Huși, bisericile voievodale ale Mănăstirilor *Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava* și *Bistrița nemțeană*, precum și alte mănăstiri și biserici din cuprinsul întinsei sale eparhii.

A sprijinit apariția celor 12 volume ale *Vieților Sfinților*, în editura Episcopiei Romanului, cu binecuvântarea și sprijinul său personal, precum și a altor lucrări de spiritualitate ortodoxă cum ar fi: *Convorbiri duhovnicești*, *Vetre de Sihăstrie Românească*, *Patericul Românesc*, ale Părintelui Arhimandrit Ioanichie Bălan.

După anul 1990, a redeschis mai multe mănăstiri și schituri, a aprobat și încurajat zidirea de noi locașuri de închinare, a îndrumat preoții și monahii, făcându-se tuturor pildă prin faptă, cuvânt rostit și cuvânt tipărit.

În vremea păstoririi noastre la Iași, ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei (1990-2008), Episcopul Eftimie Luca a lucrat cu osârdie și multă căldură sufletească. A răspândit în jurul său lumină și bunătate, pentru că a fost un ierarh harnic și darnic. În anul 2009, la propunerea noastră,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ridicat Episcopia Romanului la rang de Arhiepiscopie, cu titulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, iar Chiriarhul acesteia a primit rangul de Arhiepiscop.

Părintele Arhiepiscop Eftimie rămâne în memoria noastră ca fiind *un om echilibrat, iubitor de pace și comuniune, un păstor înțelept și milostiv*, prin dragostea sa față de credința și tradiția Bisericii, prin bunătatea și dărnicia sa părintească, exprimate adeseori atât față de clerici, cât și de credincioșii păstoriti. De aceea, i se mai spunea: „*Eftimie cel Bun*“.

La acest moment de doliu pentru Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, în numele ierarhilor Sfântului Sinod și al nostru personal, adresăm familiei îndurerate, clerului, viețuitorilor din mănăstiri și credincioșilor acestei eparhii, părințești condoleante, rugându-ne Domnului nostru Iisus Hristos, Arhierul Cel Veșnic, să așeze sufletul vrednicului de pomenire Arhiepiscopul Eftimie, în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi, în ceata sfinților Săi slujitori, care au binevestit lumii Evanghelia mântuirii și a vieții veșnice.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Înaltpreasfințitul Eftimie Luca s-a mutat la Domnul cu cinci zile înainte de a împlini vârsta de 100 de ani.

IN MEMORIAM

Doliu în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

În ziua de 4 noiembrie 2014 inima Înaltpreasfințitului Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului a încetat să mai bată. Înaltpreasfințitul Eftimie Luca s-a mutat la Domnul cu cinci zile înainte de a împlini vârsta de 100 de ani. Slujba de înmormântare a avut loc joi, 6 noiembrie, ora 11.00.

Până la alegerea noului chiriarh, potrivit rânduielilor bisericești, Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, va exercita, ca locțiitor, slujirea de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului și va fi pomenit ca atare la slujbe.

În ziua de 4 noiembrie, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul înconjurat de un sobor de preoți a condus în procesiune trupul neînsufletit

al Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Eftimie de la Palatul arhiepiscopal la Catedrala „Sf. Cuv. Parascheva”, acolo unde acesta a fost depus până joi, 6 noiembrie, când a avut loc slujba de înmormântare. Prin vocea molcomă și fermă a Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, toți cei prezenți, cler și credincioși, au revăzut prin ochi duhovnicești, personalitatea Înaltpreasfințitului Eftimie Luca.

Fin și profund cunoscător al fiecărei trepte din urcușul istoric și spiritual al acestei eparhii, Preasfințitul Episcop Ioachim a așezat figura Arhiepiscopului Eftimie în rândul marilor slujitori ai Altarului. „În această parte a Moldovei - bătută de vânturi, de neazuri - inima a fost aici, în eparhia Romanului și Bacăului, centrul său fiind întemeiat de voievodul Alexandru cel Bun. Înaltpreasfințitul Eftimie a avut permanent conștiința că recapitulează întreaga activitate a înaintașilor săi. Înaltpreasfinția Sa a fost un ierarh paradigmatic prin maniera de a se atașa de această eparhie și nu cred că a mai fost cineva a cărui viață s-a confundat așa cu destinele acestei eparhii ale cărei vestigii, patrimoniu cultural și spiritual le-a apărât.

Se vor spune multe despre Eftimie cel Bun, cel ce, pentru noi, rămâne ca o icoană, ca o paradigmă. Ne vom aduce aminte de bunătatea lui, de maniera de a conduce eparhia și a se ruga în acest loc binecuvântat. Nu o să uităm niciodată cum, în momentul hirotoniei întru arhieru în această eparhie, am simțit, când ni s-a pus mitra pe cap, că toată dragostea sa s-a revărsta asupra noastră. Avem o mare responsabilitate pentru a-i păstra memoria și a-i promova valoarea de om, de ierarh, de teolog, de bun sfătuitor și coordonator al vieții bisericii. Veșnică să-i fie pomenirea”, a încheiat Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul cuvântul rostit la depunerea în Catedrala Arhiepiscopală a trupului neînsufletit al vrednicului de pomenire Arhiepiscopului Eftimie Luca.

Ziua înmormântării

Ceața lui Brumar se ridica ușor deasupra Catedralei din Roman. Pașii mărunți ai pelerinilor păreau a număra clipele a căror trecere revelau un albastru perfect deasupra bisericii voievodale mușatine. Peste 2000 de credincioși și preoți din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, dar și din

Programul liturgic al zilei de 6 noiembrie a cuprins oficierea Slujbei Utreniei, a Sfintei Liturghii și s-a încheiat cu oficierea slujbei de înmormântare a IPS Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului.

alte eparhii, și-au luat rămas bun de la Arhiepiscopul Eftimie Luca.

Programul liturgic al zilei de 6 noiembrie a cuprins oficierea Slujbei Utreniei, a Sfintei Liturghii și s-a încheiat cu oficierea slujbei de înmormântare a Înaltpreasfințitului Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului. La oficierea slujbei de înmormântare au participat IPS Teofan, Arhiepiscopul Iașilor, Locțiitor de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, IPS Calinic, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului, IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, PS Corneliu, Episcopul Hușilor, PS Visa-

rion, Episcopul Tulcii, PS Ieronim Sinaitul, Episcop-vicar Patriarhal, PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Luându-și rămas bun, ierarhii au rostit cuvinte de mângâiere pentru credincioșii eparhiei și pentru familia vrednicului de pomenire. Preasfințitul Ieronim Sinaitul a dat citire mesajului transmis de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, după care a urmat alocuțiunea Înaltpreasfințitului Mitropolit Teofan. Spre final, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, mulțumind Preafericitului Părinte Patriarh pentru mesajul adresat, Înaltpreasfințitului Mitropolit Teofan, tuturor ierarhilor care au

participat la funeralii a adus cu cuvânt de pioasă venerație ierarhului mutat la Domnul după o păstorire de 42 de ani a acestei eparhii.

După slujba din Biserică, în cântările neostoite ale tinerilor de la Liceul Teologic „Episcop Melchisedec” din Roman, sicriul cu trupul Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Eftimie a fost purtat în procesiune în jurul Catedralei Arhiepiscopale din Roman. În fața Catedralei s-a făcut un popas, iar garda de onoare a dat onorul, apoi sicriul a fost depus în mormântul amenajat în incinta Centrului eparhial, alături de locurile în care își dorm somnul de veci episcopul Lucian Triteanu și Ilarion Mircea Băcăuanul. (pr. Ctin GHERASIM, arhid. Ciprian-Ioan IGNAT)

Arhiepiscopul Eftimie - un veac de comuniune în iubire*

În pragul vârstei de 100 de ani, Părintele Arhiepiscop Eftimie al Romanului și al Bacăului a fost chemat în ceruri de Hristos Domnul să ia plata numeroaselor sale osteneli. Se încheie, astfel, pentru acest vrednic de pomenire arhipăstor, un veac de continuă luptă dusă cu vitregiile acestei lumi, cel mai adesea în vreme de necaz și strâmtorare, dar mereu cu nădejdea în biruința pe care o dă, negreșit, Dumnezeu aleșilor Săi. Este un veac care-și are începutul la poalele Ceahlăului, acest munte sfânt al românilor, atât de mult încărcat de lumină, adâncime și cuprindere.

† TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și
Bucovinei

Viața Arhiepiscopului Eftimie a fost ca un urcuș de la baza unui astfel de munte până pe vârful său cel mai înalt. Și, precum într-o astfel de ascensiune, tot așa și în viața sa au fost și clipe de bucurie înălțătoare, dar și momente de osteneală; și poticneli, poate, dar și zvâcniri pline de curaj spre înălțimi. Cu certitudine, încă din copilărie a simțit puterea rugăciunilor pustnicilor de care erau pline pădurile ce înconjurau Ceahlăul. Și aceasta a contat în orientarea sa către cele cerești, netrecătoare.

A păstorit în una dintre cele mai frumoase regiuni ale țării. A primit, în 1971, din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, misiunea de a sluji ca arhiepiscop vicar în Episcopia Romanului și Hușilor. În cuvântul său, adresat ierarhilor sinodali, Prea Cuviosul - pe atunci - Arhimandrit Eftimie Luca avea să spună: „Cinstea ce mi s-a făcut astăzi... îmi umple sufletul de emoție și îngrijorare, deopotrivă, față de marea răspun-

FOTO: LIVIU MAFTEI

dere ce mi se deschide pentru viitor. Pășesc însă cu încredere și cu nădejde în noua misiune, amintindu-mi de bunătatea Marelui Arhiepiscop, Domnul Hristos, care mă va ocroti și mă va întări, precum și de îndemmurile Sf. Ap. Pavel adresate corintenilor cărora le scrie: „căci puterea Mea în slăbiciuni se desăvârșește“ (II Cor. 12, 9).“

Un păstor apropiat de oameni

După aproape șapte ani, Vlădica Eftimie a primit o misiune și mai înaltă și mai grea, devenind titular în Episcopia Romanului și Hușilor. În cuvântul rostit cu prilejul întronizării, ce a avut loc în această sfântă Catedrală episcopală, la duminica Floriilor din 23 aprilie 1978, Preasfințitul Episcop Eftimie avea să spună: „De la clerul de mir și monahal voi cere lucrare plină de dăruire, cu toată conștiința (...) Voi îndemna și sprijini clerul de mir și monahal spre a fi la înălțimea misiunii lor. Credincioșii ortodocși au cinstit pe preoții lor pentru devotament, pentru abnegație, pentru slujirea adevărului. Ierarhii acestei istorice eparhii au înscris pagini glorioase și voi găsi -, spunea Vlădica Eftimie la întronizare -, în ei exemple cumpănite, motive și îndemnuri la lucrul cel bun în via Domnului“.

Într-adevăr, de la acel moment începând, decenii de-a rândul, Vlădica Eftimie a continuat a scrie, în istoria acestei de Dumnezeu păzite eparhii, pagini luminoase și dense cu lucrarea lui cea bună. A fost un păstor apropiat de oameni. N-a fost niciodată distant nici cu preoții, nici cu cre-

dincioșii cu care, adesea, intra în dialog. Autoritatea lui nu izvoră din înălțimea funcției, ci din bunătatea lui. Era o autoritate a iubirii care convinge, care cucerește și care smereste pe cel care gustă dintr-însa. A fost un om al comuniunii calde și continue. Îi era drag să aibă o legătură vie, directă cu oamenii, să stea de vorbă cu ei. Privind la modul cum și-a trăit viața, nu greșim dacă am considera că ea este întrutotul inspirată de cuvântul Evangheliei care ne învață că „Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale“ (Ioan 10, 11). La acest cuvânt s-ar putea adăuga, în chip firesc, și cuvântul rostit de Sfântul Apostol Pavel, cum că „suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre“ (II Cor. 24).

Vlădica Eftimie nu doar că se dedica sufletește păstorilor săi, ci le transmitea acestora și o permanentă încredere în faptul că, în lume, cel care Îl urmează pe Hristos nu poate să fie decât biruitor. De aici și faptul că ostenelile sale nu erau niciodată însoțite de încruntare sau de efortare, ci pe toate le săvârșea cu deplină seninătate. Avea conștiința puternică a vremelniceii acestei lumi și, deopotrivă, a dăinuirii cuvintelor Evangheliei. Dumnezeu l-a binecuvântat cu ani mulți, poate și pentru acest optimism al său, precum și pentru bunătatea sa, pentru capacitatea sa de a ierta toate și a arăta multă milă față de neputințele omenești.

Înaltpreasfințitul Eftimie a fost om harnic și curajos. Multe biserici au fost zidite în vremea păstoririi sale, pe când regimul era potrivnic Bisericii. Îmi mărturisea, alaltăieri, chiar în ziua morții sale, un preot care acum slujește în Arhie-

Preocuparea sa pentru cei aflați în nevoi și suferințe răzbate și din scrisorile sale pastorale.

↳ piscopia Iașilor, că un astfel de lăcaș de rugăciune a fost posibil a se ridica, din temelie, la sfârșitul anilor '70, doar pentru că Episcopul Eftimie a avut curajul de a-și asuma eventualele consecințe neplăcute din partea autorităților de atunci. Nu rareori lua, de pe umerii colaboratorilor sau preoților din parohii și mănăstiri, asupra sa povara unor astfel de decizii, extrem de grele în acei ani.

Apreciat și iubit de toți colaboratorii săi

Arhiepiscopul Eftimie a fost apreciat și iubit nu doar de păstorii săi, ci și de frații săi arhieriei. În Sfântul Sinod și în inimile sinodalilor avea locul său aparte. Ierarhii tineri îl apreciau pentru simplitatea lui, pentru forța de a vedea dincolo de imediatul lucrurilor. Uneori doar prezenta sa, a unui om atât de încercat în viață, era de ajuns pentru a transmite celor din jur încredere și neclintită nădejde în ajutorul lui Dumnezeu. Avea nu doar simțul comuniunii, al sobornicității în Biserică, ci și pe cel al ascultării în această Biserică. A fost, de aceea, întotdeauna, în foarte frumoase relații cu superiorii săi pe linie bisericească.

Este de notorietate prietenia sa cu vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, fiind doi oameni uniți și de greutatea comune pe care le-au înfruntat, deși în slujiri diferite. În cuvântul adresat de Patriarhul Teoctist, în 2004, acum zece ani, la împlinirea, de către Vlădica Eftimie, a vârstei de 90 de ani, se conturează poate cel mai sintetic portret al acestui venerabil arhieru al cărui trup neînsuflețit se află, azi, înaintea ochilor noștri. Spunea atunci Patriarhul Teoctist: „Mărturie a acestor strădăni, hrănite cu multă credință și evlavie și udate cu o mare iubire de Dumnezeu și de Biserica Lui, stau căldura sufletească și nepretuita sinceritate a Preasfințitului Episcop Eftimie, statornicia și răbdarea monahală deprinse în duhul sfintelor pravile păstrate în mănăstirile moldave, dragostea și blândețea nemărginită

față de preoții și credincioșii încredințați spre păstorie, dărnicia și milostenia față de cei sărmani și neajutorți, trăsături de caracter care au impus respectul și prețuirea sfinților părinți sinodali, a colaboratorilor și a celor care-l înconjoară“.

Cu adevărat alături de cei aflați în nevoi

Cu adevărat, Arhiepiscopul Eftimie a fost om de mare generozitate. Indiferent de starea lor socială sau de poziția din Biserică, toți cei care îi cereau ajutorul se bucurau de o atenție specială și de un răspuns prompt. Banul său se îndrepta cel mai adesea către unele mănăstiri sărace din eparhie. Preocupare sa pentru cei aflați în nevoi și suferințe răzbate și din scrisorile sale pastorale. Spunea, la Învierea Domnului, în 1993: „Câți orfani în suferință, câte văduve neajutorate, câți bătrâni în lipsă, câți bolnavi și câți suferinți întâlnim în spitale, în azile, în cămine, în orfelinate și în penitenciare? Câte familii sărace, care poate pentru sărbătoarea de astăzi nu au avut cu ce-și pregăti masa de Paști și n-au putut-o împodobi cu pasca și tradiționalele ouă roșii? Plecând de la biserică, de la bucuria Învierii Domnului, duceți mai întâi darurile voastre împodobite cu lumina de Paști în casele celor aflați în suferință.“

Greaua suferință, din ultima parte a îndelungatei sale vieți, cu certitudine l-a ajutat pe Vlădica Eftimie, în ceas de veghe și de neputință fiind, să mediteze la cursul vieții sale, la greșelile pe care, ca om, le va fi săvârșit în această viață. I-a dăruit, astfel, Domnul, anii aceștia atât de prețioși pe care omul îi poate folosi, în amurgul vieții, spre a agonisi și mai multă pocăință.

Lunga sa viață a însemnat și binecuvântarea de a putea hirotoni mulți preoți. Aceștia l-au purtat, cu siguranță, ani de-a rândul, în rugăciunile lor, mai ales la sfânta proscomidie. Aceasta și toate aceste lucruri și situații sesizate în viața Arhiepiscopului Eftimie sunt tot atâtea nădejdi că

sufletul său se va fi ridicat, în cereștile locașuri, ușor ca sufletul unui prunc abia botezat, curățit fiind de tot ceea ce este pământesc.

Doresc, în încheiere, să dau citire unor cuvinte rostite de Înaltpreasfințitul Eftimie în 1992, cuvinte pe care le putem considera ca un testament pentru toată suflarea creștinească din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. „Vă invit, prea iubiiți mei să sporiți în cunoașterea adevărului Ortodoxiei, să rămâneți neclintii la Altarul Sfintei noastre Biserici Ortodoxe și să conlucrați pentru întărirea fratilor noștri români și ortodocși aflați în primejii diferite“.

Înaltpreasfințitul Eftimie a încheiat, iată, urcușul ce i-a fost rânduit în această viață, plecând de la poalele muntelui Ceahlău și atingând, cu nădejde și răvnă neobosită, culmea cea deschisă către cer a Taborului. O călătorie care a durat 100 de ani, dar care, privită acum, pare că a trecut ca într-o clipă. Să rămâiască Iubitul de oameni și multînduratul Dumnezeu loc de odihnă sufletului credinciosului Său rob, Înaltpreasfințitul Eftimie. Iar celor din această eparhie: episcop vicar, preoți, monahi și credincioși, precum și membrilor familiei biologice, vă transmitem, în duh de nădejde pascală, părintești și frățești condoleanțe, rugându-ne Domnului să vă întărească și de acum încolo pe calea cea bună a mântuirii, având purtare de grijă de această preafrumoasă Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului.

Cerem iertare noi, arhieriei, preoți, monahi și credincioși pentru tot ceea ce am greșit în această viață față de Părintele Arhiepiscop Eftimie și îl rugăm pe Dumnezeu să-l aibă în odihna Sa cea veșnică.

Vesnica lui pomenire!

* Cuvânt rostit de IPS Părinte Mitropolit Teofan în catedrala arhiepiscopală din Roman, la finalul slujbei de înmormântare a IPS Arhiepiscop Eftimie Luca (6 noiembrie 2014).

Cred că se va vorbi mult de acum înainte despre epoca Arhiepiscopului Eftimie cel Bun, care din cei 100 de ani, câți i-a dat Dumnezeu, jumătate i-a petrecut în această eparhie.

IN MEMORIAM

„Părinții noștri spirituali nu mor niciodată“

Cu inimile încărcate de compasiune și adâncă tristețe, înconjurăm astăzi catafalcul cu trupul neînsuflețit al celui de-al șaptezeci și șaselea ierarh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, Înaltpreasfințitul Eftimie Luca.

În această zi, numele celui ce a avut cea mai îndelungată păstorie între ierarhii care au stat pe scaunul vlădesc al acestei de Dumnezeu păzite eparhii, care nu demult și-a sărbătorit 600 ani de existență neîntreruptă pe aceste plaiuri moldave, se dăltuiește pe crucea ce-i va străjui mormântul, dar, în același timp, se încrustează și în inimile noastre, ale celor ce am avut șansa de a fi cunoscut pe cel ce a fost unul dintre cei mai paradigmatici ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din ultimii cincizeci de ani.

Arhipăstorul cel bun

Înaltpreasfințitul Eftimie a fost arhipăstorul, care de la Alexandru „cel Bun“, ctitorul acestui așezământ, a primit, ca nimeni dintre chiriarhii româncani, apelativul de cel Bun. Supranumele i se potrivește pe deplin, deoarece el izvorăște din

bunătatea și blândețea care l-au caracterizat în relație cu fiii săi duhovnicești. Astfel, numele său de monah s-a reflectat în activitatea sa, iar tot ce a împlinit în misiunea sa a fost corelat cu numele său, făcând astfel ca acesta să-i definească lucrarea în via Domnului. Cred că se va vorbi mult de acum înainte despre epoca Arhiepiscopului Eftimie cel Bun, care din cei 100 de ani, câți i-a dat Dumnezeu, jumătate i-a petrecut în această eparhie, al cărui teritoriu jurisdicțional canonic s-a schimbat deseori, scaunul însă rămânând permanent în orașul de la confluența Moldovei cu Siretul. Acest ultim fapt i se datorează și Arhiepiscopului Eftimie.

Predestinși prieteni,

În astfel de împrejurări se obișnuiește să se facă o retrospectivă a vieții celui plecat dincolo, în împărăția luminilor, pentru a cunoaște mersul terestru,

precum și diferitele activități ale lui. Cum viața Arhiepiscopului Eftimie este atât de cunoscută, inițial mi s-a părut un lucru ușor să-i creionez personalitatea și misiunea. Însă când am început să structurez activitățile pastoral-misionare, administrativ-gospodărești și cultural-duhovnicești ale ierarhului nostru, mi-am dat seama că nu este așa de simplu. Pentru faptul că Dumnezeu i-a dăruit o viață îndelungată și pentru că el a știut să răscumpe timpul pe care l-a primit în această lume, din multimea împlinirilor e greu să pui accentul pe ceva anume, care să-l caracterizeze pe deplin. De aceea, în cele ce urmează, voi încerca să schițez un succint portret, născut din amintirile unei misiuni comune și fructuoase în acest spațiu duhovnicesc și cultural. Fiecare însă, în funcție de natura și însemnătatea legăturii pe care a avut-o cu marele ierarh, va putea să adauge ceea ce crede de cuviință pentru a-i aureola chipul și a-i păstra vie amintirea.

Mărturii din amintirile unei misiuni comune și fructuoase

Trebuie mai întâi amintit că dintre ultimii 100 de ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, nimeni

Ca atare, istoria și geografia spirituală a Eparhiei Romanului și Bacăului s-a îngemănat, timp de 50 de ani, cu cea a Arhiepiscopului Eftimie.

➔ nu a depășit venerabila vârstă de 99 de ani, în scaun fiind. În Eparhia Romanului și Bacăului, Arhiepiscopul Eftimie a fost ierarhul care a prelungit șirul neîntrerupt al episcopilor româncani de la întemeierea eparhiei până astăzi, Înaltpreasfinția Sa înregistrând cea mai lungă arhipăstorie. Și-a început activitatea misionară ca arhieru-vicar al episcopului Partenie Ciopron, în anul 1972, apoi, din 1978, a continuat ca episcop titular, iar din 2009 ca arhiepiscop. A avut o păstorie lungă și pilduitoare pentru toți contemporanii săi. De aceea, momentul trecerii sale în odihna lui Dumnezeu constituie un eveniment nu numai al eparhiei pe care a păstorit-o cu demnitate până la această venerabilă vârstă, ci și un al Bisericii Ortodoxe Române, distinsul nostru ierarh fiind un exemplu pentru toți membrii Sfântului Sinod. Așa că se poate spune că Arhiepiscopul Eftimie nu este numai al nostru, al româncanilor și băcăuanilor, ci al tuturor, deoarece a știut să fie același pentru toți și diferit pentru fiecare. Din mesajele primite în aceste câteva zile, de când sufletul său a plecat la ceruri, distingem o multitudine de aprecieri și frumoase evocări care împodobesc sufletul blândului ierarh româncan, născut cândva la poalele falnicului Ceahlău. Împlinirile sale sub toate aspectele, împreună cu rugăciunile tuturor celor care l-au cunoscut, vor constitui un buchet de flori spirituale pe care le depunem cu respect în brațele Bunului nostru ierarh, având convingerea că Hristos, Arhierul Cel vesnic, Se va recunoaște în tot ce a înfăptuit pozitiv în viața sa jertfelnică pentru Biserică.

Într-adevăr, Înaltpreasfințitul Eftimie este ierarhul care a lucrat cu timp și fără timp, toată viața, în via Domnului. Din 1978 încoace, Înaltpreasfinția Sa s-a dovedit a fi urmașul vrednicilor de pomenire arhipăstori, care au șezut, de-a lungul veacurilor, pe scaunul acestei eparhii: Teoctist I, Macarie, Sfântul Dosoftei, versificatorul psalmilor, Sfântii Pahomie de la Gledin, Ioan de la Râșca și Secu, Sf. Teodosie de la Brazi, Veniamin Costachi, Melchisedec Ștefănescu, părintele autocefaliei BOR, Teodosie Atanasie, Lucian Triteanu, Partenie Ciopron, ca să amintim doar pe câțiva dintre ei.

Viața unui ierarh se împletește cu cea a eparhiei și a neamului din care face parte. Ca atare, istoria și geografia spirituală a Eparhiei Romanului și Bacăului s-a îngemănat, timp de 50 de ani, cu cea a Arhiepiscopului Eftimie. Se știe că un ierarh este urmașul lui Hristos și al apostolilor, care actualizează prin deplinătatea harului, prin activitatea sa, lucrarea lui Hristos Domnul. De aceea el, ierarhul, este părintele iubitor al celor pe care-i păstorește în Biserica văzută de pe pământ. Arhiepiscopul Eftimie a fost conștient de acest fapt. De aceea a căutat, ca după darul propriu, să sporească zestrea moștenită de la înaintași și să mențină echilibrul duhovnicesc al preoților și credincioșilor săi. Se poate spune că aproape o jumătate de secol, eparhia aceasta, din străvechea Țară de Jos a Moldovei, poartă amprenta neobositului Eftimie cel Bun. Se duce la Dumnezeu cu

conștiința datoriei împlinite. În sufletul său mare palpita suma virtuților, ca roade ale Duhului Sfânt. Înaltpreasfinția Sa nu a lăsat această eparhie, în vremuri de grea încercare, pradă haosului și destrămării. Înțelepciunea și tactul pastoral, dragostea pentru valorile culturale ale întregului patrimoniu național-bisericesc, spiritul gospodăresc, patriotismul debordant, ca și alte multe virtuți ce i-au împodobit personalitatea, îl scot în evidență pe ierarhul româncan ca fiind un întâistător devotat slujirii și înaltei misiuni conferite lui de Biserică.

A avut permanent conștiința întrajutorării și conlucrării în Biserică

Nu știu dacă a avut conștiința că trebuie să se ridice la înălțimea împlinirilor marilor ierarhi, predecesori ai săi, însă a știut, ca nimeni altul, să marcheze timpul său, adăugând cărămida rânduită lui de Providență la edificiul spiritual și patrimonial al acestei eparhii. A dovedit aceasta mai ales în perioada grea a comunismului. Am putea aminti, ca exemplu, faptul că deși mănăstirile arhiepiscopiei, până la instalarea sa pe scaunul vlădicesc de la Roman, au fost desființate abuziv, Arhiepiscopul Eftimie a știut să salveze, cel puțin, patrimoniul unora dintre ele, înființând muzee, colecții de artă bisericească, depozite de carte veche, icoane și vase liturgice etc. Amintim, de asemenea, faptul că a fost monah de vocație, înzestrat cu un autentic simț practic, un continuator al lucrărilor de restaurare, reconstrucție, protecție sau consolidare a zidurilor străvechi ale înaintașilor. Atunci când s-a reinstaurat libertatea Bisericii în România, Arhiepiscopul Eftimie a re-deschis toate mănăstirile și a dat binecuvântare pentru construirea altora. Astfel, lasă în urmă 30 de mănăstiri și schituri în care își duc viața

aproape 400 de călugări și călugărițe. Restaurând mănăstirile și viața monahală în eparhie a arătat, prin acestea, că dincolo de aspectul lor exterior, arhitectonic și cultural, în mănăstiri, mult mai importantă este lucrarea interioară, duhovnicescă a viețuitorilor. Înaltpreasfinția Sa a avut conștiința că monahismul ortodox poate schimba lumea din interior, nu prin ceea ce face, ci prin ceea ce este.

Dar nu numai viața monahală a revigorat-o, ci și pe cea pastoral-misionară, conștient fiind că pastorația și misiunea într-o eparhie se fac, mai curând, prin preoții de mir. Înaltpreasfințitul Eftimie a avut permanent conștiința întrajutorării și conlucrării în Biserică. El a știut să asemeze misiunea călugărilor și pe cea a preoților mireni cu „două mâini“, adică două expresii complementare ale unei singure și aceleiași slujiri împărătești. Fiecare dintre cele „două mâini“ se completează și se ajută reciproc, fiind indispensabile una celeilalte, Biserica utilizând cele două mâini în același timp și la aceeași lucrare. În acest sens, actualmente, întreaga eparhie este un imens șantier ecleziastic. Din 1990 încoace s-au încheiat lucrările de construcție la câteva sute de biserici, altele 126 sunt în construcție, iar altele în restaurare. Lasă în urma sa 587 preoți, care activează în cele 427 parohii, majoritatea fiind hirotoniți de Înaltpreasfinția Sa.

Amintim și faptul că Înaltpreasfinția sa, după anii '90, a dat binecuvântare să se construiască marea catedrală „Înălțarea Domnului“ de la Bacău, lucrare încredințată arhierieilor săi vicari, adică celor doi ierarhi cu numele Ioachim pe care i-a avut ca împreună slujitori în via Domnului. De asemenea, în orașele municipii, Înaltpreasfinția Sa a dat binecuvântare să se construiască în fiecare câte o catedrală. Având calitatea nativă de la Dumnezeu, de „cel Bun“, acestor zidiri le-a dat și viabilitate, în sensul că a căutat și a descoperit vocații tinere, care să se angajeze la viața Bise-

Între toate, Înaltpreasfinția Sa
a rămas ierarhul tradiției și al vechilor
obiceiuri ale Ortodoxiei românești.

IN MEMORIAM

ricii. Mulți dintre clericii hirotoniți de Înaltpreasfinția Sa au fost rânduiți ca profesori la Seminarul Teologic „Sfântul Gheorghe”, alții au primit responsabilități administrative în cadrul eparhiei, încât Arhiepiscopia Romanului și Bacăului s-a adaptat repede la drumul înnoirilor, devenind o instituție exponențială în ierarhia instituțiilor sociale și culturale. Întru toate, Înaltpreasfinția Sa a rămas ierarhul tradiției și al vechilor obiceiuri ale Ortodoxiei românești, dar în același timp s-a dovedit a avea și o largă deschidere către provocările noului val contemporan.

Eparhia între tradiție și înnoire

Tot în perspectiva înnoirilor și a revigorării vieții spirituale și administrativ-gospodărești a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, am fost propus de Înaltpreasfinția Sa Sfântului Sinod pentru a fi ales arhieru al acesteia, ca împreună lucrător. Astfel, în ziua de 1 mai 2000, a doua zi de Paști, Arhiepiscopul Eftimie a organizat hirotonia mea în treapta de arhieru-vicar al acestei de Dumnezeu păzite eparhii, lucrare sfântă care s-a împlinit de la Dumnezeu prin mâinile Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și ale altor ierarhi ai Sfântului Sinod. Am înțeles atunci dorința și orientarea Arhiepiscopului Eftimie, aceea că, această eparhie, devenită între timp arhiepiscopie, trebuie să se adapteze iureșului schimbărilor potrivit timpurilor diversificate, secularizate și secularizante ale lumii postmoderne, ținând în mâinile sale echilibrul, specific de altfel Ortodoxiei, între tradiție și înnoire. Și astfel m-am angajat la nobila misiune cu toată ființa mea, urmându-i exemplul. De aceea, la acest moment al despărțirii fizice de Înaltpreasfinția Sa, doresc să-i mulțumesc și să-l asigur că voi continua lucrarea pe care a lăsat-o, păstrându-i vie amintirea.

Preaiubiți prieteni,

În aceste momente sobre și de neștearsă amintire, când ne despărțim pentru o vreme de părintele nostru duhovnicesc, Arhiepiscopul Eftimie, ce putem să-i spunem mai deosebit?

Înaltpreasfinția Voastră,

Astăzi, pentru Înaltpreasfinția Voastră, este zi de Paște. Este Paștele personal al Înaltpreasfinției Voastre! Peste cinci zile trebuia să vă sărbătorim la ziua de naștere, pentru împlinirea celor 100 de ani de viață pe pământ, dar Dumnezeu a rânduit altă sărbătoare: nașterea Înaltpreasfinției Voastre în ceruri. Toată această lume adunată în Catedrala „Cuvioasei Parascheva” și în incinta care o împrejmuiește, a venit să Vă vadă. Cei pe care i-ați iubit, cei pe care i-ați ajutat, cei pe care i-ați condus pe calea către Hristos, cei pe care i-ați mărturisit, i-ați binecuvântat, i-ați hirotonit, notabili, prietenii, rudeniile și cunoscuții. Iată, stau aici lângă catafalca și măicuțele care v-au îngrijit cu dragoste în îndelungați ani de suferință etc. Cu toții suntem aici. Ne-ați mobilizat încă o dată, dar nu pentru o lucrare oarecare sau pentru a ne încredința o misiune anume, ci pentru a cinsti trupul Înaltpreasfinției Voastre, ostent de atâta efort și de boală, căci cu sufletul ați plecat către ceruri pentru a vedea fața Celui pe Care L-ați slujit cu credință. De data aceasta suntem adunați în jurul Înaltpreasfinției Voastre, nu pentru a face planuri pentru această Arhiepiscopie, cum făceam de atâtea ori, ci pentru a ne ruga pentru Înaltpreasfinția Voastră, și pentru a Vă promite că vom continua cu râvnă și abnegație ceea ce aveți a împlini pentru această istorică eparhie. Veți rămâne o paradigmă pentru cei mai mulți dintre noi.

Iată, cât de minunat a pregătit Dumnezeu plecarea Înaltpreasfinției Voastre la ceruri, chiar în ziua de prăznuire a Sfântului Luca al Siciliei, al cărui nume ne aduce aminte de Evanghelistul cu

același nume, cel care împreună cu Cleopa mergea către Emaus și în drumul său s-a întâlnit cu Hristos Domnul Cel ce l-a luminat și l-a încredințat de adevărul învierii Sale. De fapt, un Luca ați fost și Înaltpreasfinția Voastră și la propriu și la figurat. Căci, așa cum Apostolul și Evanghelistul Luca oarecând, după ce a sfârșit călătoria către Emaus, a intrat în casă și a gustat din pâinea euharistică pe care o binecuvântase Însuși Hristos, tot așa și Înaltpreasfinția Voastră, calea ați săvârșit, credința ați păzit, iar de acum mergeți și vă împărtașiți în Liturghia cosmică slujită de Însuși Arhierul Cel veșnic, cu Care ați călătorit în această viață pe pământ. Odihniți-Vă în pace și priviți-ne de acolo de unde sunteți, rugându-Vă pentru noi.

Preaonorăți prieteni întru Domnul,

Am evocat în câteva cuvinte imaginea emblematică a unui arhieriscop care a întregit șirul istoric și valoric al unei pleiade de păstori spirituali ai Moldovei. Faptele sale se înscriu în istoria spirituală a acestui neam, iar acest lucru ar trebui să ne facă să înțelegem că pe lângă omagiul pe care-l aducem și sentimentele tulburătoare pe care le trăim acum, suntem, în același timp, martorii unui eveniment istoric. Suntem conștienți de faptul că, plecând dintre noi, va lăsa un gol în sufletele noastre, dar nu și în amintirea noastră. În măsura în care ne-a copleșit cu bunătatea și înțelepciunea sa, vom scrie împreună, prin tot atâtea amintiri și fapte pe care le-am trăit alături de dânsul, o carte vie, sopotită de fiecare în adâncul rugăciunii pentru el, pentru că părinții noștri spirituali nu mor niciodată.

Dumnezeu să-l ierte și să-l așeze între prietenii și casnicii Săi din ceruri!

Vesnică lui pomenire !

* Cuvânt rostit la înmormântarea IPS Arhiepiscop Eftimie Luca, 6 noiembrie 2014

„Dumnezeu să răsplătească ostenele
robului Său Eftimie arhiepiscopul
și să-l odihnească în pace!“

La aflarea veștii privind trecerea la cele veșnice a IPS Arhiepiscop Eftimie, reprezentanți ai autorităților bisericești și laice au transmis mesaje de compasiune Preasfințitului Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul, Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, clerului și credincioșilor acestei de Dumnezeu păzite eparhii.

Victor Opaschi, Secretar de Stat pentru culte:

Am primit cu tristețe vestea trecerii la Domnul a Înaltpreasfințitului Părinte Eftimie Luca, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului.

Venerabilul Părinte Eftimie a slujit Biserica Ortodoxă Română timp de opt decenii ca monah, fiind unul dintre cei mai îndrăgiți stareți din Moldova. Chemat la demnitatea arhierescă a continuat în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului munca vrednicilor săi înaintași, Sfântul Dosoftei mitropolitul, Veniamin Costachi și Melchisedec Ștefănescu, păstorind cu multă înțelepciune, râvnă și cu deosebită grijă față de patrimoniul bisericesc.

După un secol de viață și activitate în slujba credinței, Înaltpreasfințitul Eftimie Luca rămâne în memoria Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, precum și a întregii Biserici Ortodoxe Române ca Părintele „Eftimie cel Bun“, imaginea blândetii părintești și a dăruirii de sine.

Dumnezeu să-l odihnească!

Mesaje transmise la trecerea la Domnul a IPS Eftimie Luca

FOTO: LIVIU MAIȚEI

PS Lucian, Episcopul Caransebeșului:

Rostul pentru care Dumnezeu ne-a adus pe lume și ne-a înzestrat cu chipul Său este de a ne împlini umanul și a ajunge la asemănarea cu El. În drumul vieții noastre pământești suntem încercați de suferințe și neputințe îndelungate, așezate cu rânduiala în viața noastră, ca și prin acestea să dobândim asemănarea cu Dumnezeu.

După îndemnul Sfântului Apostol Pavel, care îi mărturisea ucenicului său Timotei că „lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui“ (II Tim. 4, 7-8), răposatul în Domnul, vrednicul de pomenire arhiepiscop Eftimie a

fost un neostenit luptător pentru dobândirea vieții celei întru Dumnezeu.

Trecut prin multe încercări ale vieții și societății, pe care le-a înfruntat cu demnitate, dar și cu o bunătate recunoscută de semenii săi, arhiepiscopul Eftimie s-a evidențiat prin statornicia sa lucrare în eparhia pe care a păstorit-o, înscriindu-se între distinsii ierarhi care s-au confruntat cu realitățile din mijlocul credincioșilor pe care i-a arhipăstorit. Monah de vocație, și-a dedicat întreaga activitate slujirii Bisericii, fiind înălțat, prin ostenele sale, până la treapta arhierescă în care a slujit până la sfârșitul vieții, chiar dacă ultimii ani au fost încărcati de suferință. Pentru toate acestea, Dumnezeu l-a răsplătit prin cununa unui secol de viețuire pilduitoare.

Dumnezeu să răsplătească ostenele robului Său Eftimie arhiepiscopul și să-l odihnească în pace!

„Am continuat să-l numesc și să-i scriu,
an de an de sărbători, ca Părintele
Episcop Eftimie, tată primitor al tuturor.“
(PS Episcop Petru Gherghel)

IN MEMORIAM

PS Visarion, Episcopul Tulcii:

Am aflat cu profundă durere trecerea la cele veșnice, la patriarhala vârstă de 100 de ani - a celui ce a fost IPS Eftimie Luca, arhiepiscopul Romanului și Bacăului.

Prin tot ce a înfăptuit în îndelungata sa arhipăstorire atât pe plan bisericesc, misionar, cât și cultural, numele său va rămâne înscris în sirul ierarhilor vrednici pe care i-a avut de-a lungul vremii această Eparhie istorică, dar și în sufletul celor care l-au cunoscut și l-au prețuit.

Acum, la ceasul despărțirii rugăm pe Dumnezeu să-i facă parte de veșnică odihnă întru Împărăția Sa, iar pomenirea lui să fie din neam în neam.

Dumnezeu să-l ierte! Veșnica lui pomenire!

IPS Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului:

Trecerea la cele veșnice a vrednicului de pomenire Arhiepiscop Eftimie a marcat profund clerul și binecredincioșii creștini din Eparhia Aradului și reprezintă o mare pierdere pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Ierarhul, clerul și credincioșii Arhiepiscopiei Aradului transmit mesajul de condoleanțe, rugând pe Domnul nostru Iisus Hristos, Arhiepiscopul cel Veșnic, să așeze sufletul vrednicului de pomenire Arhiepiscopul Eftimie în lumina și iubirea Preasfintei Treimi. Totodată, dorim colaboratorilor și ucenicilor vrednicului ierarh a arăta întreaga râvnă pentru a continua munca rodnică a acestuia și spre pomenirea sa.

PS Episcop Petru Gherghel, al Episcopiei Roman-catolice de Iași:

Vestea trecerii la Domnul a Înaltpreasfintei Sale Arhiepiscop Eftimie Luca m-a afectat sufletește, aducându-mi aminte de cel pe care toți îl chemau cu numele de Părintele cel bun, de Părintele Episcop, tatăl tuturor, care îi îmbrățișa pe toți cu căldură și cu părintească vorbă.

Nu pot uita momentul instalării sale ca Episcop al Romanului și Hușilor din 23 aprilie 1978 când, primind cuvântul meu de salut și urarea din partea credincioșilor catolici din zonă, cu aceeași voce blândă, care îl caracteriza în orice împrejurare, m-a întâmpinat cu dragoste, chemându-mă pe nume: „Părinte Petrică - prietenul nostru“, considerându-mă ca un cunoscut de ani de zile și ca un prieten în Domnul, deși eu veneam din altă strană și abia începusem munca mea de Administrator Apostolic al comunităților catolice din acele timpuri grele.

Din acel moment am rămas în amintirea sa și pe buzele sale ca Părintele Petrică, iar eu am continuat să-l numesc și să-i scriu, an de an de sărbători, ca Părintele Episcop Eftimie, tată primitor al tuturor.

Așa l-am revăzut în zilele lui de suferință, așa l-am înconjurat cu respect în momentul recunoașterii și numirii Înaltpreasfintei Sale de Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului și așa am continuat să-l pomenesc în momentele de rugăciuni și aduceri aminte.

Trăind cu întreaga Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului momentul de doliu și regret pentru pierderea lui pentru ochii pământești, continuu să-l amintesc, cu același respect și prețuire, în casa Tatălui ceresc unde a plecat, în credință, înaintea noastră.

Exprim cu respect și sentimente de frățească dragoste condoleanțe Preasfintei Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul, familiei și tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit. În veci amintirea lui! Requiescat in pace!

Arhiepiscopia Timișoarei:

Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei a luat la cunoștință cu regret vestea trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfintei Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, care peste câteva zile împlinea venerabila vârstă de 100 de ani. Înaltpreasfintea Sa a fost unul dintre vrednicii ierarhi ai Bisericii noastre, cu o activitate pastorală remarcabilă, fapt pentru care, plecarea sa din viața aceasta pământească constituie o grea pierdere pentru preoții, monahii și credincioșii acestei de Dumnezeu păzite eparhii.

De aceea, în numele clericilor și al credincioșilor Arhiepiscopiei Timișoarei, transmitem sincere condoleanțe îndoliatei Arhiepiscopii a Romanului și Bacăului, rugând pe bunul Dumnezeu să așeze sufletul Înaltpreasfintei Sale în Împărăția Sa cerească, acolo unde toți dreptii Săi se odihnesc. Veșnică sa-i fie pomenirea!

„Însoțim cu pioasă rugăciune trecerea spre cele veșnice a sufletului adormitului robului lui Dumnezeu, Arhiepiscopul Eftimie.“
(IPS Mitropolit Laurențiu)

IPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului:

Am primit, cu multă întristare creștinească, vestea trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Părinte Eftimie Luca, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, vrednic slujitor, vreme de 42 de ani ca arhieru, la altarul Bisericii și neamului nostru românesc.

Ne luăm, astăzi, rămas bun de la un jertfelnic păstor de suflete din ogorul Ortodoxiei neamului românesc. Înaltpreasfințitul Eftimie a rămas de-a lungul întregii sale vieți, cu deplină statornicie și înțelepciune, fidel vocației monahale care l-a adus, la vârsta de numai 20 de ani, în obștea monahală a Mănăstirii Slatina, jud. Suceava, și care a marcat, apoi, întreaga sa viață sacerdotală până la sfârșit. Mulțimea așezămintelor monahale din Eparhia Romanului, numărul mare de monahi cu o viață spirituală aleasă, restaurarea în întregime a Catedralei episcopale și a picturii murale realizată în sec. al XVI-lea și al XVIII-lea, bogăția patrimoniului mănăstiresc conservat și restaurat, un centru eparhial înnoit și îmbunătățit, edificarea multor biserici parohiale, înființarea complexelor muzeistice de la Centrul eparhial Roman și Mănăstirea Bogdana, grija continuă pentru pregătirea temeinică a slujitorilor, toate acestea ne vorbesc despre lucrarea misionară, pastorală și culturală aleasă, despre prestigiul și vrednicia Arhiepiscopului Eftimie de la Roman.

În acest moment de vrednică despărțire, clerului și credincioșilor îndoliați le împărtășim, din partea ierarhilor Mitropoliei Ardealului, mângâiere și compasiune, îndemnându-i pe toți să prețuiască și să cultive, cu dragoste și responsabilitate, moștenirea duhovnicească și patrimonială lăsată de lunga și înțeleaptă slujire a arhipăstorului lor. Însotim cu pioasă rugăciune trecerea spre cele veșnice a sufletului adormitului robului lui Dumnezeu, Arhiepiscopul Eftimie, și avem nădejdea că Domnul îl va rândui ce dreptii în Împărăția Sa cea cerească.

Domnul nostru Iisus Hristos, Cel înviat din morți, să-i răsplătească jertfelnicia și credincioșia celor 100 de ani ai vieții, iar pe cei rămași îndurerăți sufleteste, cler și credincioși, să vă binecuvinteze și să vă mângâie pe toți.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie pomenirea din neam în neam!

PS Siluan, Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei:

Cu întristare am aflat de trecerea la cele veșnice a părintelui și fratelui nostru împreună slujitor Eftimie al Romanului și Bacăului.

Unind condoleanțele noastre la doliul clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, Îl rugăm pe Domnul iubirii nemărginite să dăruiască robului Său Arhierul Eftimie, iertare, pace și liniște în veșnicia Sa. Nutrim nădejdea că, prin îndelunga slujire a Bisericii lui Hristos, prin multele daruri duhovnicești și sfințitoare pe care multora le-a împărtășit, Arhierul Eftimie cel făcător de bine în viața sa pământească și mărturisitor al Domnului celui Înviat, va primi veșnicia într-o fericire.

Împreună cu toți membrii clerului și cu credincioșii din eparhia noastră, Îl rugăm pe Mântuitorul Hristos Cel înviat din morți, să odihnească sufletul robului Său, Arhierul Eftimie, în lumina cea neînserată a Împărăției Sale, unde dreptii ca luminătorii strălucesc, și să îi mângâie pe toți cei care sunt întristați de plecarea sa dintre noi.

Veșnica lui pomenire, din neam în neam!

PS Sofronie, Episcopul Oradiei:

Cu durere în suflet am aflat vestea trecerii la cele veșnice a vrednicului de pomenire a Părintelui Arhiepiscop Eftimie, fostul arhipăstor al venerabilei și istorice Eparhii a Romanului și Bacăului.

Cu inimile cernite de durere, atât în nume personal, cât și în numele clerului de mir, vietuitorilor așezămintelor monahale și binecredincioșilor creștini din Eparhia Oradiei, Vă adresăm sincere condoleanțe și ne rugăm pentru odihna sufletului nobil al vrednicului de pomenire Părintele Arhiepiscop Eftimie al Romanului și Bacăului, în lumina Învierii Domnului nostru Iisus Hristos și asigurăm întregul cler, vietuitorii așezămintelor monahale și binecredincioșii creștini din Eparhia Romanului și Bacăului, de smeritele noastre rugăciuni, ale celor din Bihor și Crișana.

Veșnica lui pomenire, vrednică de amintire, în veci să fie pomenirea lui!

DI Laurențiu Dan Leoreanu, Primarul Municipiului Roman:

În ziua de prăznuire a Sfântului Cuvios Ioanichie cel Mare, luptător pentru dreapta credință, a plecat la Domnul Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, urmaș al vrednicilor ierarhi din scaunul vlădicesc al urbei domnitorului Roman I Mușat.

După un secol de viețuire, cel mai vârstnic ierarh din Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a mutat în Împărăția Cerurilor.

În șirul neîntrerupt, de peste șase secole, a existenței Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, Înaltpreasfințitul Eftimie Luca a avut cea mai lungă păstorire. De la domnitorul Alexandru cel Bun, întemeietorul de Dumnezeu păzitei eparhii a Romanului și Bacăului, singurul care și-a înscris numele în istorie cu atributul cel Bun a fost Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie Luca.

Dăruirea și demnitatea, înțelepciunea și blândețea, tactul pastoral și dragostea pentru valorile culturale ale patrimoniului bisericesc, toate acestea conturează profilul unui mare ierarh, care prin virtuțile sale a marcat timpul.

Alături de marea familie romașcană, ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Biruitorul morții și Domnul vieții, pentru odihna sufletului Înaltpreasfințitului Părinte Eftimie, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, așezând sufletul lui în ceata sfinților Săi slujitori, în lumina și iubirea Preasfintei Treimi!

Va rămâne mereu în amintirea noastră, ca o mângâiere luminoasă care a ostenit fără preget în slujba oamenilor și a lui Dumnezeu!

Dumnezeu să-l odihnească în pacea iubirii Sale nemărginite!

Bunătatea vlădicăi Eftimie a fost un dar aparte și, cultivându-l neîncetat, L-a imitat pe Dumnezeu, Cel plin de bunătate și nesfârșită iubire față de toți.

IN MEMORIAM

Arhiepiscopul centenar, un păstor prea bun

Arhiepiscopul Eftimie, cunoscut în toată Moldova pentru îndelungata și rodnică sa lucrare în ogrorul Bisericii, a rămas în amintirea multora ca ierarhul Eftimie cel Bun. Așa l-am cunoscut și eu în urmă cu mulți ani, văzându-l slujind adeseori la hramurile mănăstirilor nemțene.

† Timotei Prahoveanul,
Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Bucureștilor

Puțini muritori ajung să trăiască 100 de ani, chiar mai mult decât vârsta Patriarhilor. Așa le hărăzește Dumnezeu celor care L-au iubit și slujit cu credință. Este greu de alcătuit un portret din cuvinte pentru un om și un ierarh ajuns la o asemenea vârstă și vrednicie. Nu întotdeauna găsești cele mai potrivite gânduri și expresii.

Vlădica Eftimie, un părinte iubitor

După ce am devenit elev la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț, l-am întâlnit pe arhiepiscopul Eftimie cu prilejul sărbătorilor seminarului ori în zile obișnuite, atunci când venea să împartă premii pentru fiii Episcopiei Romanului și Hușilor sau pentru a participa la hram ori la serbarea dinaintea Crăciunului. Venirea Preasfinției Sale la seminar ne producea întotdeauna o mare bucurie. Așteptat mereu de elevii Eparhiei Romanului, Bacăului și Hușilor de atunci, vlădica Eftimie găsea pentru fiecare niște bănuți și mai ales un cuvânt bun, așa cum procedează întotdeauna un părinte iubitor cu fiii săi. Elevii merituosi ai Episcopiei Romanului se bucurau și de alte binefaceri. Episcopia le plătea bursele și oferea premii pe măsura ostenelelor lor. Colegii mei de clasă vorbeau adeseori despre mărinimia episcopului de la Roman, care-și câștigase un loc aparte în inima lor. Atunci, prin anii 80 ai veacului trecut, Preasfințitul Eftimie avea 70 de ani, dar arăta ca de 60 și se comporta ca un om tânăr, cu multă vigoare și entuziasm. Sprinten la mers, glumet, binevoitor și cald la suflet, Preasfinția Sa era pentru profesorii și elevii de la seminarul nemțean un exemplu și un personaj foarte îndrăgit. Elevii, fii ai Episcopiei Romanului, îi pregăteau în fiecare an o urătură lungă și mestesugit alcătuită, în care nu uitau să sublinieze bunătatea și mărinimia ie-

rarhului care păstora în istorica cetate a Romanului. Nu-mi amintesc să fi auzit pe cineva vorbindu-l de rău. Toți îl evocau cu bucurie și zâmbeau când venea vorba de persoana sa.

Radiind multă bunătate în jur, Preasfințitul Eftimie a devenit o legendă vie încă din anii aceia. Dumnezeu a rânduit să-l mai întâlnesc de multe ori în anii tinereții mele.

Un om smerit și deschis

După ce am devenit monah, la hramul Înălțării Domnului de la Mănăstirea Neamț (1989), Preasfințitul Eftimie m-a hirotonit ierodiacon. Fusesse așteptat la hram Fericitul întru pomenire Teotist (care era și locțiitor de mitropolit al Moldovei), însă îndatoririle Tronului patriarhal nu i-au îngăduit să ajungă atunci la Neamț. Cu binecuvântarea Preafericirii Sale, hirotonia a săvârșit-o Preasfințitul Eftimie, care a liturghisit în acea zi alături de Preasfințitul Pimen Suceveanul, atunci Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, și Preasfințitul Ioachim Mares Vasluiuanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Romanului și Hușilor. În anii slujirii mele ca arhidiacon și ieromonah am fost deseori în preajma Preasfinției Sale. La hramuri ori la sfințiri de biserici, la mari evenimente eclesiale, așa cum au fost canonizările unor sfinți români din anul 1992, episcopul de la Roman s-a remarcat prin smerenia și extraordinara sa deschidere față de toți deopotrivă, fie că erau ierarhi ori oameni importanți, fie că erau

simpli diaconi. În vara anilor 1991 și 1992 am stat la Mănăstirea Neamț aproape două săptămâni, însoțind mai mulți ierarhi, dintre care amintesc pe Fericitul întru pomenire Patriarh Teotist, Înaltpreasfințitul Mitropolit (de atunci) Daniel și Preasfințitul Eftimie. Am avut în acele zile privilegiul și bucuria să ascult multe amintiri depănate de vlădicii care trecuseră prin încercările vieții și prin furtunile unor vremi ostile Bisericii. Îmi aduc aminte și acum de vorba domoală și plină de umor a păstorului Episcopiei de la Roman. Coleg de seminar la Cernica cu Patriarhul Teotist, Episcopul Eftimie își aducea aminte de anii de școală și de profesorii mari ai acestei vestite „academii“ monahale, ai căror absolvenți au urcat cu vrednicie treptele slujirii Bisericii. Se mai adăugau apoi amintirile de la Facultatea de Teologie și cele despre numeroșii monahi de la Bistrița ori de la Neamț, care au fost martori ai uceniciei lor. Pe lângă acest tezaur de nume și fapte deosebite, în vorbele Preasfințitului Episcop Eftimie se ascundeau mereu bucuria și entuziasmul unui om tânăr, bucurie împlinită cu înțelepciunea și umorul omului de la munte, căci vlădica a coborât în lume de sub muntele Ceahlăului, spre ale cărui înălțimi privea și urca încă din tinerețile sale.

Nu în ultimul rând, aș vrea să aduc o altă mărturie. Ca arhidiacon și apoi preot am avut ocazia să-i ascult pe mulți călugări din mănăstirile Moldovei. Am descoperit atunci că pe unii dintre ei îi ajutase într-o perioadă grea a vieții lor bunul părinte Eftimie Luca, nu doar din poziția de episcop, ci și din aceea de stareț al mănăstirilor Bistrița și „Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava“. Stareta de la Vorona, ca și cea de la Slatina amintea de acest ajutor primit cu 40-50 de ani în urmă și îl trecuseră în rândul marilor ctitori ai mănăstirii lor. Bunătatea vlădicăi Eftimie a fost un dar aparte și, cultivându-l neîncetat, L-a imitat pe Dumnezeu, Cel plin de bunătate și nesfârșită iubire față de toți. Cu multele mele reverii, privindu-i chipul luminos de care-mi amintesc adeseori, îl așez pe vlădica Eftimie între oamenii minunați. A fost un ierarh bun, poate prea bun și îngăduitor. A trăit ani mulți, fiind o excepție și din acest punct de vedere. Se bucură acum de răsplată pentru osteneală și bunătate, pentru strădanii și mărinimia fără margini. Se bucură și de reîntâlnirea cu bunul său prieten, Patriarhul Teotist, de care l-a legat o prietenie autentică, statornică și netrădată vreodată, cum se întâlnește doar în paginile vechi ale cărților sfinte. Înălțat la rangul de Arhiepiscop când avea 95 de ani, vlădica Eftimie a păstrat mereu o smerenie filocalică și bunătatea Părintelui iubitor și a Păstorului care-și pune inima pentru oile sale. În ceea ce mă privește, este de prisos să spun că-i datorez rugăciuni și aduceri aminte nu doar formal, ci din adâncul inimii, după cum merită.

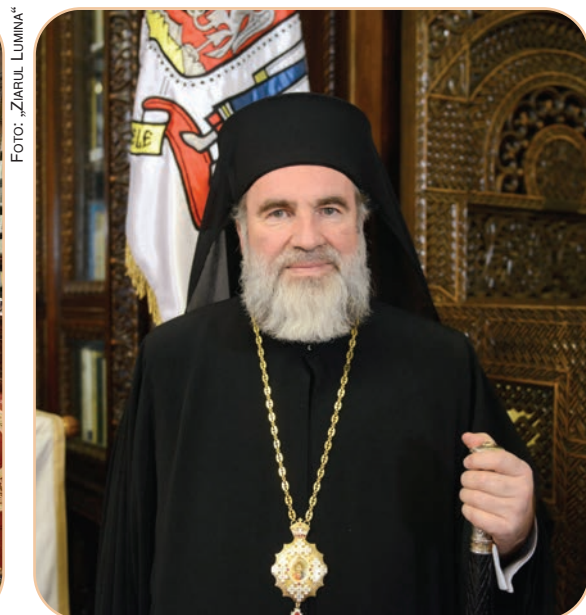

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

PS Ioachim Băcăuanul - primul arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a fost ales astăzi, de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, cu majoritate de voturi, în funcția de arhiepiscop al Romanului și Bacăului. În cadrul aceleiași ședințe, Sfântul Sinod al BOR a ales ca Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului pe Înaltpreasfințitul Părinte Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei.

În ziua de 16 decembrie 2014, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, au început lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit în ședință de lucru la Reședința patriarhală.

După deschiderea lucrărilor, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc alegerea ierarhului titular în scaunul vacant de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului. Dintre candidații desemnați de către Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Banatului, în consultare cu Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei, Sfântul Sinod a ales, prin vot secret, pe Înaltpreasfințitul Părinte Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei, în scaunul vacant de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului.

În continuarea Ședinței Sfântului Sinod, sub președinția Înaltpreasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a avut loc alegerea ierarhului titular în scaunul vacant de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului. Dintre cei doi candidați desemnați de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei în consultare cu Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, prin vot secret, cu 35 voturi, din 45 de voturi exprimate, a fost ales Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul ca cel de al 77-lea ierarh al Romanului și Bacăului. PS Ioachim Băcăuanul a devenit astfel primul arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, de la ridicarea eparhiei de la rangul de episcopie la cel de arhiepiscopie, în anul 2009.

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a adresat un cuvânt de felicitare celor doi ierarhi nou aleși în plenum Sfântului Sinod: „Este important pentru noi să evaluăm lucrarea de până acum a candidaților, dar și capacitatea lor pentru o slujire viitoare într-un post superior, cu o responsabilitate mai mare, pentru că în Biserică, în general, onoarea vine din muncă, din slujire, din osteneală. Îi felicităm pe cei doi ierarhi care au fost promovați prin această alegere și ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Arhiereul Cel veșnic, să-i binecuvânteze și să le dăruiască mult ajutor în lucrarea pe care o au de desfășurat în continuare pentru binele Bisericii“. În încheiere, Preafericirea Sa a prezentat succint activitatea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan și cea a Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul în slujirile încredințate lor până la aceste alegeri.

În cuvântul rostit după aflarea rezultatului votului, noul Arhiepiscop ales al Romanului și Bacăului, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a spus: „Mulțumesc lui Dumnezeu care V-a inspirat pe Preafericirea Voastră, pe Înaltpreasfinții Voastre și pe Preasfinții Voastre să îmi acordați votul de încredere pentru a primi această înaltă demnitate de Arhiepiscop al istorice Eparhii a Romanului și Bacăului. Aceasta mă obligă mult. Faptul că de 14 ani m-am ostenit în această eparhie alături de venerabilul părinte spiritual al Romanului și Bacăului, vrednicul de pomenire Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie, mi-a oferit șansa de a cunoaște îndeaproape lucrurile în această eparhie. De aceea, pentru faptul că mi-ați încredințat acest vot de încredere, voi continua lucrarea pastoral-misionară, administrativ-gospodărească și cultural-socială în această eparhie“.

La final, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a declarat pentru Ziarul Lumina că Sfântul Sinod l-a învestit să continue lucrarea pastoral-misionară împreună cu preoții, călugării și toți cei care participă la viața Bisericii, în istorica Eparhie a Romanului și Bacăului: „Trebuie să continuăm lucrarea misionară a Bisericii în parohii, în mănăstiri, în toate comunitățile care aparțin acestei istorice eparhii și, totodată, să ne angajăm la a răspunde cu acribie la exigențele timpului, ale societății, ale Sfântului Sinod și ale tuturor regulamentelor bisericești. Totodată, având conștiința că au fost și sfinți care au stat pe scaunul vlădicesc de la Roman, mă simt impulsivat să duc mesajul și stindardul Ortodoxiei în eparhie“.

(arhid. Ciprian-Ioan IGNAT)

Un moment frumos și binecuvântat din viața Eparhiei Romanului și Bacăului, al Bisericii noastre Ortodoxe, moment care va rămâne consemnat în istorie ca cel al alegerii celui de al 77-lea ierarh al Romanului și Bacăului.

REPORTAJ

IPS Mitropolit Teofan și PS Episcop Ioachim Băcăuanul, înconjurați de reprezentanți ai clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului prezenți la București în ziua de 16 decembrie a.c.

Consfințirea sinodală a unei decizii îndelung așteptate

Lungă a fost noaptea spre 16 decembrie, dar plină de speranțe în lucrarea Providenței. La primele ore ale dimineții, când ceata ce învăluse inima Bucureștiului se ridica redescoperind tumultul vieții cotidiene, emoția s-a asternut peste împrejurimile Catedralei Patriarhale. În sfântul lăcaș patronat de Sfântul Dimitrie Basarabov și Sfinții Împărați „Constantin și Elena” răsunau cântările slujbei de mulțumire oficiate la începutul lucrărilor Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, iar inimile a sute de preoți din Eparhia Romanului și Bacăului fremătau în dorința de a vedea consfințită sinodal hotărârea menită a continua activitatea derulată de Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim de mai bine de 14 ani în acest ținut binecuvântat de Dumnezeu.

„S-a mutat cumva Centrul eparhial de la Roman la București?”, avea să (se) întrebe unul dintre episcopii prezenți la Sfântul Sinod, văzând în fața Palatului Patriarhiei, preoți de la Roman și Bacău. Pe bună dreptate uimitor modul în care Sfânta Cuvioasă Parascheva, care ocrotește de peste șase veacuri Eparhia noastră, ne-a adunat pe toți, consilieri, inspectori, protopopi și preoți, în ziua Sfântului Prooroc Agheu și a Sfintei Teofana Împărăteasa, pentru a aștepta decizia finală cu privire la alegerea arhiepiscopului Romanului și Bacăului. Nu știm să mai fi fost asemenea situație, dar ce mai conta? Pur și simplu, gândurile câtorva dintre colaboratorii Preasfințitului Ioachim au prins contur și s-au împlinit. Eram cu toții la București.

Simțind că toată curgerea timpului părea înghețată sub bolta așteptării, ne-am îndreptat

asemeni celor flămânzi și însetați, la sfintele icoane din Catedrala patriarhală, acolo unde Cuviosul Dimitrie parcă ne aștepta! Ne-am deșertat toate dorințele în fața raclei sale, păstrându-ne nedismulate emoțiile și gândurile, privindu-ne și încurajându-ne reciproc în așteptarea momentului decisiv.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române se întrunise pentru a alege, prin vot secret, noul arhiepiscop al Eparhiei Romanului și Bacăului. În jurul prânzului, de dincolo de zidurile Palatului Patriarhal, ne-a fost adusă vestea: primul arhiepiscop ales al Eparhiei Romanului și Bacăului este Preasfințitul Părinte Ioachim. Pentru noi, cei prezenți pe dealul Patriarhiei, vestea aceasta s-a preschimbât în îmbrățișări și lacrimi de bucurie. Cei 14 ani de slujire înțeleaptă, smerită și demnă ai Preasfinției Sale au fost încununați acum de votul ierarhilor sinodali!

Ne-am adunat în fața scârilor reședinței Patriarhale pentru a cânta imnul arhieresc. Am urmărit cu privirile fiecare înaltă față bisericască, întrebătoare și mirată de grupul clericilor băcăuani și romașcani prezent acolo. Între cei din urmă au coborât scările și Arhiepiscopul nostru ales, Preasfințitul Părinte Ioachim, dimpreună cu Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan. Văzându-i, ne-am îndreptat către ei cu florile recunoștinței, înmânându-le în semn de aleasă cinstire și pretuire. Apoi, în cântările coralei improvizate a Centrului eparhial, cei doi ierarhi au intrat în Catedrala patriarhală, s-au închinat și au depus buchetele la mormântul vrednicului de pomenire Teotist patriarhul, la care ambii ierarhi făcuseră

PS Părinte Ioachim, în Catedrala patriarhală, la răclă cu moaștele Sf. Dimitrie Basarabov

ucenicie în anii tinereții. Se încheiase un moment frumos și binecuvântat din viața Eparhiei Romanului și Bacăului, al Bisericii noastre Ortodoxe, moment care va rămâne consemnat în istorie ca cel al alegerii celui de al 77-lea ierarh al Romanului și Bacăului. (pr. Ctin GHERASIM)

Preasfințitul Ioachim întâmpinat de sute de preoți și credincioși la revenirea de la București

Sute de preoți și credincioși din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului l-au așteptat pe Preasfințitul Ioachim, arhiepiscopul ales al Romanului și Bacăului, la sosirea în eparhie, întâmpinându-l cu pâine și sare, oferindu-i numeroase buchete de flori.

Alegerea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul în demnitatea de arhiepiscop al Eparhiei Romanului și Bacăului, hotărâre ce a consemnat în istorie primul arhiepiscop ales din Țara de Jos a Moldovei, a constituit un motiv de aleasă bucurie pentru preoții și credincioșii acestui ținut binecuvântat de Dumnezeu. Astăzi, în ziua de prăznuire a Sfântului Daniil Sisastrul, la întoarcerea în Eparhie, Preasfinția Sa, în calitate de arhiepiscop ales, a fost întâmpinat, la Sascut, acolo unde începe Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, de preoții protoierilor Sascut și Onești, alături de autorități locale și credincioși. Între aceștia, un grup de elevi, coordonat de prof. Ionela Sandu, care l-a întâmpinat pe ierarh cu pâine și sare, oferindu-i flori și cântând colinde. „Emoția momentului nu l-a ocolit nici pe PS Părinte Ioachim, în ochii căruia au apărut lacrimi de bucurie, izvorâte din dragostea cu care este înconjurat de preoți și credincioși, oriunde poposește în arhiepiscopia noastră”, avea să remarce pr. Ioan Negoită, protopop de Sascut. În aceeași zi, slujbe de Te Deum au fost oficiate în prezența arhiepiscopului ales al Eparhiei Romanului și Bacăului și la Catedrala „Înălțarea Domnului” din Bacău, la care au luat parte preoți din Protoierile Bacău și Moinești, și la Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Cuv. Parascheva” din Roman, unde, alături de slujitori ai sfințelor altare din Protoierile Roman și Buhuși, au fost prezenți consilierii și inspectorii Centrului eparhial, dimpreună cu membrii Adunării Eparhiale, slujba fiind oficiată de părintele arhimandrit Pimen Costea, vicar-administrativ al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. (C.G.)

Preoți și credincioși i-au ieșit în întâmpinare PS Părinte Episcop Ioachim la Sascut

Catedrala arhiepiscopală „Sf. Cuvioasă Parascheva” din Roman s-a dovedit neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor și preoților veniți în întâmpinarea ierarhului

La Bacău, credincioșii l-au întâmpinat pe episcopul lor la Catedrala „Înălțarea Domnului”

Preoții din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului au participat la slujbe și ceremonii desfășurate în contextul sărbătoririi Zilei Naționale a României.

ȘTIRI

Conferințe preotești pe temele Anului omagial 2014

Cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, marti, 11 noiembrie 2014, în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Parohia Pâncești, a avut loc întâlnirea lunară a preoților Protoieriei Sascut.

Tema conferinței a fost „Sf. Martir Constantin Brâncoveanu - sprijinitor al Răsăritului Ortodox și destinul comun cu cel al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul”. Aceasta a fost prezentată de preotul Stratulat Claudiu de la parohia Orbeni II.

„Privind înapoi în timp, dincolo de intrigile și de tulburările vremii, se vede că atât Constantin Brâncoveanu, cât și Antim Ivireanul, au fost adevărate daruri ale lui Dumnezeu pentru pămân-

tul românesc. Activitățile și îndatoririle lor s-au complinit, rezultând o fericită epocă de renaștere culturală și literară, cunoscută drept culmea cea mai înaltă a vechii culturi românești în Muntenia sau ca punctul culminant al unei evoluții (culturale) de două veacuri” a menționat preotul referent.

Preoții din Bacău au vorbit despre valoarea și semnificația Sfintei Împărășanii

Preoții Protopopiatului Bacău s-au întâlnit în ziua de 11 noiembrie 2014 într-o nouă conferință pastoral-misionară.

În contextul serbării „Anului omagial euharistic” și „Anului comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni”, în conformitate cu programul - cadru elaborat de Cancelaria Sfântului Sinod, preoții din Protopopiatul Bacău au avut bucuria de a se împărtăși din cuvântul ziditor al preotului prof. univ. dr. Gheorghe Petraru, prodecanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, care a conferențiat despre valoarea și semnificația Sfintei Împărășanii, evocând exemplul sfinților martiri, care L-au mărturisit și s-au împărtășit cu Mântuitorul Hristos. Totodată, sfinția sa a prezentat exemple și soluții practice pentru a întâmpina eventualele dificultăți care pot apărea în misiunea pastoral-misionară și pentru a îmbogăți activitatea parohială.

Slujbă de Te Deum la Ziua Națională

Preoții din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului au participat la slujbe și ceremonii desfășurate în contextul sărbătoririi Zilei Naționale a României.

În contextul serbării Zilei Naționale a României, la Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Cuv. Parascheva” din Roman a fost oficiată o slujbă de Te Deum de către Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, înconjurat de soborul preoților consilieri și inspectori ai Centrului eparhial de la Roman.

În fața preoților și credincioșilor prezenți în sfântul lăcaș, Preasfinția Sa a ținut un scurt cuvânt de învățătură referitor la importanța unității naționale și religioase a românilor de pretutindeni. „Pentru noi, români, ziua de astăzi nu trebuie să rămână doar o zi comemorativă, de pomenire a corifeilor ce au înfăptuit marea unire într-un singur stat, ci trebuie să fie și o zi de angajament solemn în fața

lui Dumnezeu și a conștiinței strămoșilor noștri, de a lupta în continuare pentru apărarea identității spirituale și naționale a poporului nostru”, a menționat, printre altele, ierarhul, în cuvântul său.

În după-amiaza aceleiași zile Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a oficiat o slujbă de Te Deum cu ocazia Zilei Naționale a României și la Onești.

La monumentul dedicat cinstirii eroilor, „Regina Maria”, situat lângă Primăria Municipiului, s-a desfășurat o ceremonie militară și religioasă, încununată cu slujba de Te Deum, oficiată de Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul, înconjurat de soborul preoților din Protopopiatul Onești, în prezența reprezentanților autorităților locale. La eveniment, alături de onesteni, au participat și numeroși copii de la școlile din municipiu care, la sfârșit, însoțiți de profesori, au depus coroane de flori la monumentele eroilor.

„Cei cu inima română” s-au reunit și la Târgu Secuiesc

Într-o atmosferă deosebită a fost serbată Ziua Națională a României și în Târgu Secuiesc, acolo unde, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, au fost prezentați preoții din zona Oituz, precum și membrii Asociației „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” - Hârja. Aceștia au răspuns invitației „Asociației pentru dezvoltare culturală și locală” Tg. Secuiesc, pentru a sărbători această minunată zi alături de conaționali din orașul Târgu Secuiesc, județul Covasna. „Asociația de la Hârja a fost însoțită de preoții din Poiana Sărată și Oituz, care au participat împreună cu enoriașii lor îmbrăcați în costume populare. Parohiile și ONG-urile noastre au poposit în orașul cu cei mai puțini români din țară (doar 5% din întreaga populație), ca semn al dragostei și solidarității cu românii din această zonă a țării, prin care se dorește întărirea conștiinței naționale și a apartenenței la un singur neam”, a declarat preotul Ilarion Mătă, președintele Asociației „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” - Hârja.

„Sărbătoarea a început la biserica din centrul orașului cu salutul Gărzii de onoare a Armatei Române și intonarea imnului țării noastre. Slujba de Te Deum a fost oficiată de preoții din orașul Tg. Secuiesc, din împrejurimi și cei de pe Valea Oituzului. Instituțiile noastre au depus coroane de flori alături de alte instituții ale statului român, în cinstea eroilor căzuți pentru patrie și a înfăptuitorilor Marii Uniri din 1918”, a mai menționat pr. Ilarion.

Evenimentul a continuat cu marșul tuturor celor prezenți prin centrul orașului, încheindu-se cu un spectacol pregătit de cadre didactice, copii și tineri, printre care s-au numărat și copiii din cadrul Centrelor de artă și tradiție ale Asociației „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” - Hârja, Grădina Poiana Sărată, Școala Ferăstrău și Corul Parohiei Oituz.

Slujbă de Te Deum la Onești, 1 decembrie 2014

Pagină realizată de pr. Ctin GHERASIM

Vârșnicii din cadrul Așezământului Social-Filantropic „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” din Hârja au avut plăcerea de a primi în vizită numeroase cete de colindători în preajma Crăciunului. Colindătorii, mai mici sau mai mari, veniți din împrejurimi sau mai de departe, au dorit să aducă bunicilor din Centrele rezidențiale pentru vârstnici de la Hârja puțin din atmosfera bucuriei Nașterii Domnului Iisus Hristos.

Copiii, însoțiți de cadrele lor didactice și reprezentanți ai autorităților locale, i-au bucurat pe vârstnicii centrului cu cele mai frumoase colinde și balade, după care au dorit să ofere beneficiarilor, din puținul lor, și câteva daruri.

Prin intermediul Revistei „Cronica Romanului” dorim să le mulțumim vârstnicilor din cadrul

De Crăciun, alături de copiii și bătrânii de la Hârja

Asociației „Club 60 plus”, membrilor Asociației „Sfânta Familie din Nazaret”, copiilor din cadrul școlilor generale „Ghiță Mocanu” Onești și „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Nr. 1 Oituz, tinerilor voluntari de la colegiile „Grigore Moisil”, „Dimitrie Cantemir” și „Gheorghe Asachi”, copiilor veniți din toată zona Cașinului însoțiți de domnul primar și, nu în ultimul rând, mulțumim tuturor persoanelor care au făcut posibilă deplasarea colindătorilor în Hârja (părinți și profesori). Sperăm ca vizita să fi fost și în folosul colindărilor, care

să simtă astfel, cu adevărat, bucuria iubirii jertfelnice față de semenii aflați în suferință.

Preasfințitul Părinte Ioachim în vizită la Centrul de zi pentru copii

În atmosfera caldă a colindelor ce prevestesc Nașterea Mântuitorului Hristos, Preasfințitul Părinte Ioachim, Arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a fost prezent în mijlocul copiilor și vârstnicilor de la Hârja, alături de pr. vicar- administrativ Arhim. Pimen Costea, colaboratori de la Centrul eparhial Roman și de la București.

Vizita ierarhului a început cu participarea la un recital de colinde oferit de către beneficiarii Centrului de zi pentru copii „Sf. Dionisie Exiguul”, la finalul căruia tinerii au primit daruri de la cei veniți special pentru a oferi o bucurie acestor copii minunați.

Oaspeții au vizitat și Centrele rezidențiale pentru persoane vârstnice ale Asociației și Parohiei Hârja, oferindu-le bătrânilor daruri duhovnicești și mângâiere sufletească. S-au vizitat apoi Centrul de zi pentru copii, atelierele de lucru și cabinetele medicale ale complexului social-medical de la Hârja. (pr. Ilarion MĂȚĂ, președintele Asociației „Ștefan cel Mare” - Hârja)

Măiestria artistică a colindătorilor și dragostea lor pentru tradițiile bisericești au fost răsplătite cu daruri oferite cu generozitate de PS Părinte Ioachim Băcăuanul.

ACTUALITATE

Tradiționale concerte de Crăciun în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Cu binecuvântarea și în prezența Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, la inițiativa părintelui protopop Costel Mareș, la Catedrala „Nașterea Maicii Domnului și Sf. Ierarh Nicolae” din Moinești a avut loc, în seara de 14 decembrie 2014, Concertul de Crăciun.

Concertul tradițional de colinde, organizat de Protopopiatul Moinești în Duminica a 28-a după Rusalii, a ajuns la a cincea ediție, desfășurându-se sub forma unei activități cultural-misionare care, parcă mai mult ca oricând anul acesta, i-a unit pe moineșteni ca într-o cină duhovnicească, arătând că în acest spațiu binecuvântat de Dumnezeu chemarea spre cele înalte ale duhului se face auzită și împlinită.

Seara dedicată colindelor a început la ora 17:30 cu Ansamblul „Moineșteanca” de la Clubul Elevilor Moinești, coordonat de profesor Ifrim Marinică, un grup de copii inimoși care, cu glasurile lor îngeresti aveau să pregătească auditoriul pentru întâlnirea cu înaltul cerului pe care l-a deschis apoi Corala „Armonia” a Arhiepiscopiei Tomisului, care a câștigat renumele de cel mai bun cor bărbătesc din lume la Jocurile Corale mondiale de la Riga. Acestea i-a urmat concertul de sărbători al îndrăgitei interprete Paula Seling.

Vocile puternice și melodioase, timbrul bisericesc aparte, doina - chintesență a folclorului au

tentic românesc, colindul tradițional dar și cel de pe diferite meridiane ale lumii - toate acestea au fost culorile unui frumos tablou muzical pe care dirijorul arhidiacon Iulian Dumitru, împreună cu membrii Coralei „Armonia” l-au dăruit Moineștilui în pragul sărbătorii Nașterii Domnului.

În glas de psaltire și alăută, cu gingășie, sfială și fior, Paula Seling a transmis prin cuvânt și cânt invitația către o lume mai bună, cu suflet de copil, cu răbdare de sfânt și dragoste cum doar Dumnezeu ne-a arătat-o. Artista își face din cuvântul Sfântului Apostol Pavel (Epistola I către Corinteni, cap.13) un motto pe care ne arată că îl trăiește, reușind să învaluiască în pace sfântă inimile celor ce au ascultat-o.

În încheiere, distincții colindători, împreună cu credincioșii prezenți în biserică au cântat colindul „O, ce veste minunată!”, iar Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a împărțit daruri celor ce ne-au încântat sufletele și i-a felicitat pentru că s-au făcut mesageri ai dragostei divine, dăruindu-ne, prin cântecul lor „bucuria de a retrăi fiecare, în peștera sufletului său, nașterea Lui Hristos”.

La final, părintele protopop a ținut să aducă mulțumiri tuturor credincioșilor prezenți, partenerilor și coorganizatorilor - municipalității moineștene.

„După datini colindăm” la Catedrala Arhiepiscopală din Roman

Colindători din cuprinsul eparhiei Romanului și Bacăului au vestit Preasfințitului Părinte

Ioachim Nașterea Domnului la Catedrala „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman.

Bucuria binecuvântată a sărbătorii Nașterii Domnului s-a revărsat peste toți cei care au ales să petreacă Duminica dinaintea marelui praznic împărătesc la Catedrala arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman.

În dimineața zilei de 21 decembrie 2014, Dumnezeiasca Liturghie a fost oficiată de Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, arhiepiscop-ales al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, înconjurat de soborul preoților și diaconilor slujitori la catedrală, în prezența a numeroși credincioși. În după-amiaza aceleiași zile, într-o atmosferă specifică sărbătorilor de iarnă, de la ora 17.00, sub genericul „După datini colindăm” și în prezența Preasfințitului Sale, s-a desfășurat concertul tradițional de colinde organizat de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, la care au participat corurile de la mănăstirile „Buna Vestire” - Tisa Silvestri, „Adormirea Maicii Domnului” - Diaconesti, „Nașterea Maicii Domnului” - Giurgeni, Corala „Parascheva” a Catedralei Arhiepiscopale „Cuvioasa Parascheva” și Grupul Psaltic „Filomelos” din Onești.

Măiestria artistică a colindătorilor și dragostea lor pentru tradițiile bisericești au fost răsplătite cu daruri oferite cu generozitate de Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, care, în cuvântul său, i-a felicitat pe toți cei care, prin eforturi susținute și respect față de valoare, duc mai departe frumosul obicei al colindelor creștinești. (pr. Ctin GHERASIM)

Sf. M. Mc. Ecaterina, cinstită la Mănăstirea Cașin

Biserica „Buna-Vestire și Sf. Simeon Noul Teolog” a îmbrăcat haine de sărbătoare în ziua de pomenire a Sf. Ecaterina, 25 noiembrie. Prințesa mucenică este ocrotitoarea paraclisului parohiei Mănăstirea Cașin II din județul Bacău.

În seara zilei de 24 noiembrie, Biserica parohiei „Buna-vestire” din Mănăstirea Cașin a primit în sunet de clopote și cântările Vecerniei icoana Maicii Domnului Pantanasa - Izbăvitoarea de boli. Icoana, o copie a celei de la Mănăstirea Vatoș din Muntele Athos, a fost adusă de la Catedrala Arhiepiscopală din Roman, cu prilejul serbării hramului paraclisului „Sf. M. Mc. Ecaterina și Sf. Arhidiacon Ștefan”. Slujba Vecerniei a fost oficiată de preoți de la parohii de pe Valea Cașinului, răspunsurile la strană fiind date de corul „Trysaghion” din Iași.

În ziua hramului, după citirea Acatistului Sfintei Născătoare de Dumnezeu Izbăvitoarea de boli, un sobor de 18 slujitori a oficiat Sfânta Liturghie, sub protia pr. vicar-administrativ arhim. Pimen Costea, alături de care s-au aflat pr. Constantin Alupei, protoiereu al Protopopiatului Onești, și membri ai administrației eparhiale, delegați ai PS Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul.

În cuvântul de învățătură rostit în cadrul Sfintei Liturghii, pr. vicar-administrativ arhim. Pimen

Costea a vorbit despre importanța rugăciunii în viața creștinilor și despre felul în care aceasta trebuie făcută pentru a vedea roadele ei în viața noastră și a transmis celor prezenți binecuvântarea PS Părinte Episcop Ioachim.

În continuare, pr. Ioan Bârgăoanu a mulțumit tuturor celor prezenți - preoți și credincioși - și a oferit câte o icoana a Maicii Domnului Pantanasa părintelui vicar arhim. Pimen Costea și pr. protopop Constantin Alupei.

De asemenea, în același context, a fost evocată și personalitatea Sfântului Paisie Velicovschi.

„Dat fiind că acum câteva zile s-au împlinit 220 de ani de la nașterea în cer a Sf. Paisie de la Neamț, ne-am propus ca, în contextul hramului bisericii noastre, să amintim despre Sf. Paisie și rolul rugăciunii inimii în Ortodoxie. Sf. Paisie este cel care readeuce în actualitate importanța studierii Sfintei Scripturi și a învățăturilor Sfinților Părinți, întemeind la Mănăstirea Neamț un centru de studiu și copiere a scrierilor și învățăturilor Sfintei Bisericii. Totodată, el vorbește despre rolul important al Sfintei Liturghii în viața monahului și a credinciosului, accentuând importanța rugăciunii inimii.”, a declarat pr. paroh Ioan Bârgăoanu. (arhid. Ciprian-Ioan IGNAT)

Tradiție, înnoire și binecuvântare la biserica din Șerbănești

Și în acest an, Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul s-a rugat la căpătâiul celor fără familie adormiți întru Domnul, care-și dorm somnul de veci în cimitirul Șerbănești.

În fiecare an, Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul vine la cimitirul din cartierul Șerbănești, acolo unde își dorm somnul de veci peste 70 de persoane fără adăpost ori fără familie. Lângă crucile smerite de lemn, ierarhul și-a plecat genunchii și la începutul acestui brumar, rostind o rugăciune și aprinzând o lumânare.

Momentul de rugăciune a fost împletit cu sfântirea capelei „Sfânta Treime” din acest cimitir, construcție începută în anul 2009 de preotul Ioan Ferchiu și continuată de preotul Adrian Ghinea. „Acesta este un prim pas ce ne apropie de intrarea noastră în noua catedrală închinată Pogorării Sfântului Duh” a subliniat Preasfințitul Părinte Ioachim în cuvântul său de învățătură, în

care i-a felicitat pe preoții și credincioșii din parohia Șerbănești pentru implicarea în lucrarea ziditoare și înnoitoare la care s-au pornit cu dragoste de Dumnezeu.

Tot în cadrul acestui moment solemn, la propunerea protopopului Costică Busuioc, ierarhul a oferit preotului paroh Adrian Ciprian Ghinea distincția de iconom stavrofor. Apoi, după rugăciunile de pomenire rostite în noua sală praznicară a centrului, Preasfinția Sa a binecuvântat hainele, alimentele și celelalte bunuri care au fost trimise către centrele sociale ale Eparhiei și la căminele de bătrâni din Bacău și Roman. Momentul de rugăciune s-a prelungit în lumina lină a apusului, când soborul condus de ierarh a purces către crucile de lemn din spatele cimitirului. Acolo au fost aprinse lumânări în amintirea celor al căror nume este cunoscut doar de către Dumnezeu. (pr. Ctin GHERASIM)

FOTO: LIVIU MAȘTEI

O decizie discriminatorie și umilitoare pentru ora de religie

Patriarhia Română a luat act cu mâhnire de decizia Curții Constituționale a României privitoare la ora de religie. Într-o societate marcată de fenomenul secularizării și al indiferentismului religios, formarea și cultivarea unei conștiințe vii și mărturisitoare a valorilor credinței și ale familiei tradiționale par să devină realități tot mai incomode.

Textul declarat neconstituțional este următorul: „La solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinților sau a tutorei legal instituite pentru elevul minor, elevul poate să nu frecventeze orele de religie“. Astfel, decizia Curții Constituționale induce ideea solicitării în scris de către părinți a studierii Religiei de către copiii lor în școlile de stat.

În contextul dezbaterii parlamentare a inițiativei legislative a domnului deputat Remus Cernea pentru modificarea articolului 18 din Legea educației naționale nr. 1/2011 prin înlocuirea disciplinei Religie cu disciplina Etică și cultură civică în învățământul primar, gimnazial, liceal și profesional, ca parte a trunchiului comun și acordarea de calificative la disciplina Religie, Patriarhia Română a solicitat Senatului României respingerea acestei propuneri legislative din mai multe motive redată într-un comunicat al Biroului de Presă al Patriarhiei Române.

1. Prezența disciplinei Religie în învățământul preuniversitar românesc este în conformitate cu prevederile art. 32, alin. (7) din Constituția României (Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege); prevederile art. 32, alin. (1) din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor (În

învățământul de stat și particular, predarea Religiei este asigurată prin legea cultelor recunoscute); prevederile art. 18, alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011 (Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ Religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevilor aparținând cultelor recunoscute de stat, indiferent de numărul lor, li se asigură dreptul constituțional de a participa la ora de Religie, conform confesiunii proprii).

2. Sistemul național de învățământ nu prevede posibilitatea existenței disciplinelor cu statut facultativ. Religia este disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Potrivit legislației în vigoare, este obligatorie prezența Religiei printre celelalte discipline din schema orară, dar nu este obligatorie participarea elevilor la ora de Religie. Un exemplu similar la o altă disciplină din trunchiul comun: pentru neparticiparea elevului la orele de educație fizică este necesară scutirea medicală.

3. În contextul legislativ european, în mai multe țări ale Uniunii Europene este asumată o perspectivă similară cu cea precizată în legislația românească (disciplină obligatorie, predată confesional, cu posibilitatea de a nu participa, la solicitarea scrisă a elevului major, respectiv a părinților sau a tutorei legal instituite pentru elevul minor): Austria, Cipru, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, Malta.

4. Disciplina Religie propune, nu impune valori spirituale și morale ce stau la baza culturii europene și naționale, valori la care elevii trebuie să aibă acces în mod liber și care au un rol formativ deosebit, demonstrat și de studiile sociologice în

domeniu. Valorile acestea sunt diferite de cele propuse în cadrul orelor de Etică și cultură civică.

5. În prezent, disciplina Educație civică/Cultură civică face parte din planurile-cadru ale învățământului primar/gimnazial, din aria curriculară „Om și societate“.

6. Evaluarea face parte din specificul oricărei materii școlare și este, așadar, necesară și la ora de Religie. Lipsa evaluării elevilor la ora de Religie sau găsirea unor soluții de evaluare alternative la notă poate constitui o depreciere a statutului acesteia ca disciplină școlară. Nota funcționează ca un stimulent al învățării atât în sens pozitiv („învăț ca să iau o notă mare“), cât și negativ („dacă nu mi se pun note, de ce să mai învăț?“). Corelat cu acest rol de motivare, nota este apreciată de elevi și profesori ca un barometru al efortului elevilor. Efortul depus de elevi în acumularea de cunoștințe și în formarea de atitudini și conduite moral-religioase se cere răsplătit și valorizat.

Precizăm că decizia Curții Constituționale a României, din ziua de 12 noiembrie 2014, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9, alin. (2), teza întâi din Legea învățământului nr. 84/1995 și ale art. 18, alin. (2), teza întâi din Legea educației naționale nr. 1/2011, nu are nicio legătură cu propunerea domnului deputat Remus Cernea (așa cum în mod tendențios au sugerat unele instituții media) și nu afectează prevederile legale pentru respingerea inițiativei legislative menționate.

Decizia Curții Constituționale privitoare la ora de religie aduce o nouă provocare pentru misiunea Bisericii în societatea românească. (Biroul de presă al Patriarhiei Române)

Simpozion Județean dedicat Sfinților Martiri Brâncoveni

În contextul Anului omagial euharistic (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii) și Anului comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni, în Eparhia Romanului și Bacăului s-a organizat Simpozionul Omagial Județean intitulat „Sfinții Martiri Brâncoveni - Martori și mărturisitori“.

Simpozionul Omagial Județean intitulat „Sfinții Martiri Brâncoveni - Martori și mărturisitori“ s-a desfășurat cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul, în perioada 1 octombrie - 10 noiembrie, în 14 instituții de învățământ din Bacău: Colegiile Naționale „Ferdinand I“, „Vasile Alecsandri“, „George Apostu“, „Ion Ghica“, „Gheorghe Vrânceanu“, „Henri Coandă“, „Stefan cel Mare“, Școlile „Al. I. Cuza“, „Dr. Al. Safran“, „Constantin Platon“, „Mihail Sadoveanu“, „Mihai Drăgan“, „Spiru Haret“ și Palatul Copiilor. Partenerii acestui eveniment au fost Fundația „Episcop Melchisedec“ Filiala Bacău, Parohia Ortodoxă Lazaret, Primăria Bacău și Inspectoratul Școlar Județean Bacău.

Scopul proiectului a fost acela de a aduce înaintea tinerilor elevi și credincioși ai Eparhiei noastre pilda vieții „celei mai frumoase familii românești“ a Brâncovenilor. Au fost organizate întâlniri cu tinerii pentru lămurirea unor aspecte teoretice și practice privitoare la Tainele Spovedaniei și Împărtășaniei. Elevii au putut aduce prinos de cinstire Sfinților Brâncoveni în cadrul acestui simpozion prin intermediul concursurilor de eseuri, poezii religioase și pictură, și nu în ultimul rând, participând la concursul multimedia intitulat „File de acatist“. Acesta din urmă a avut secțiuni prin care s-a propus participanților realizarea de clipuri video despre Sfinții Brâncoveni și postere sau fotografii despre Spovedanie și Împărtășanie, creațiile fiind jurizate la Colegiul Național „Ferdinand I“ Bacău.

La acest simpozion s-au numărat peste 90 de cadre didactice și 4000 de elevi participanți, dintre care 400 de elevi s-au evidențiat în cadrul concursurilor. Cele mai frumoase creații au fost premiate în seara zilei de luni, 10 noiembrie, la Teatrul de Vară din Bacău și au fost prezentate publicului larg în cadrul unei expoziții.

Evenimentul, desfășurat în seara de duminică, 9 noiembrie 2014, la Teatrul de Vară „Radu Beligan“ din Bacău, a fost festivitatea de încheiere a Simpozionului Omagial Județean „Sfinții Mar-

Piesa „Plecare fără întoarcere“

Joi, 11 decembrie 2014, la invitația Fundației „Melchisedec Ștefănescu“, cu binecuvântarea PS Părinte Episcop Ioachim și la Casa de Cultură din Roman a fost susținut spectacolul cu piesa „Plecare fără întoarcere“, în interpretarea actorilor de la Compania de Teatru „Civic Art“ București. Această punere în scenă reprezintă o dramatizare a romanelor „Ultimul Constantin“ de Ileana Toma, și „Neamul Basarabilor“ de Aurel Petrescu, adaptate, la rândul lor, după piesele de teatru „Ultimul drum al lui Constantin Brâncoveanu“ de Dan Tărchilă, și „Constantin Brâncoveanu“ de Nicolae Iorga.

Spectacolul, care s-a jucat pe mai multe scene din țară în 2014, cu prilejul comemorării a 300 de ani de la martiriul domnitorului Constantin Brâncoveanu, a ajuns la Roman prin intermediul Fundației „Melchisedec Ștefănescu“ și cu sprijinul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

tiri Brâncoveni - Martori și mărturisitori“. Pe parcursul a două ore, spectatorii au vizionat filmul care evocă jertfa Sfinților Brâncoveni, realizat de Fundația „Episcop Melchisedec“ Filiala Bacău, și au fost încantați de balada „Constantin Brâncoveanu“, pe versuri de Vasile Alecsandri, interpretată de grupul de muzică psaltică Filomelos din Onești, dirijat de doamna preoteasă Paula Cautiș. Momentul culminant al serii a fost punerea în scenă a piesei de teatru „Plecare fără întoarcere“ de actrii de la Compania de Teatru „Civic Art“ din București. Piesa a adus în atenție ultimele momente din viața Sfântului Domnitor Constantin, petrecute într-una din celulele închisorii „Ediculé“ din Istanbul, cu puțin timp

înaintea decapitării sale, a fiilor săi și a sftnicului Ianache Văcărescu. Scenariul și regia au aparținut actorului Marian Ciripan, care l-a și interpretat pe sfântul voievod martir Constantin Brâncoveanu, alături de actrii Cristina Moldoveanu, în rolul doamnei Marica Brâncoveanu, Corneliu Jipa, în rolul stolnicului Cantacuzino și Cristian Dionisie, în rolul trimisului sultanului, Imbrohorul Kuciuk Selin.

Seara cultural-religioasă s-a încheiat cu rostirea cuvântului de binecuvântare și învățătură al Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, care a numit evenimentul „o veritabilă cateheză culturală, o mărturisire de credință ortodoxă, dar și o lecție de patriotism autentic“. (pr. Ctin GHERASIM)

*Lumina iubirii jertfelnice străbate veacurile**

În acest an, închinat în Patriarhia Română Sfinților Martiri Brâncoveni, la împlinirea a 300 de ani de la mărturisirea lor de credință pecetluită cu sânge, am dorit, prin toate manifestările pe care le-am organizat, să întipărim în inimi și în cugete, spre aducere aminte, chipul luminos al acestor mărturisitori ai credinței trăite întru Hristos, pildă de iubire jertfelnică și statornică față de Biserică și de poporul român.

† Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române

Cinstirea memoriei Sfinților Brâncoveni a avut în acest an comemorativ un dublu aspect: pe de o parte, evocarea moștenirii spirituale a marelui domnitor martir ne-a condus spre o experiență liturgică și misionar-pastorală de mare intensitate. Omagierea liturgic-misionară a Sfinților Martiri Brâncoveni a fost împlinită prin săvârșirea de rugăciuni, slujbe, procesiuni și pelerinaje cu sfințele sale moaște, așezate, după deshumarea de la biserica *Sfântul Gheorghe* – Nou din București, într-o raclă din argint aurit, împodobită cu motive stilistice brâncovenesti. Astfel, în acest an, mănăstirile brâncovenesti au primit binecuvântarea ctitorului, cinstit de data aceasta ca sfânt al Bisericii Ortodoxe Române.

Dimensiunea științific-academică a omagierii Sfinților Brâncoveni s-a manifestat în mod cumulativ, prin publicarea de lucrări de specialitate, organizarea de manifestări științifice – congrese, colocvii, seminarii, conferințe –, menite să evoce și să readucă în prim plan jertfa, personalitatea acestor binecredincioși mărturisitori ai Ortodoxiei, realizările în plan politico-diplomatic precum și impunătoarea operă cultural-spirituală a Sfântului Constantin Brâncoveanu. (...)

Sprijin generos pentru cultura națională

Voievodul Constantin Brâncoveanu a domnit în împrejurări critice, pe care a reușit multă

vreme să le domine cu multă înțelepciune, echilibru, prevedere și discernământ, fiind un abil diplomat și un domnitor patriot. Într-o epocă atât de frământată, domnia sa, îndelungată și rodnică, îmbrățișând un sfert de veac, între 29 octombrie 1688-24 martie 1714, a însemnat o perioadă de stabilitate și dezvoltare. Probabil cea mai izbutită caracterizare a acestui domn creștin aparține Sfântului Antim Ivireanul, Mitropolitul Țării Românești: „strălucește într-însa (în persoana

sa) domneasca mare podoabă, dar înfrumusețată cu bunătatea faptelor, înțelepciunea cea politicească, dar unită cu râvna cea creștinească, sfa-tul cel mare, dar însoțit cu puterea legilor, dreptatea cea cu socotință, dar împreună cu blândete și cu îndelungă răbdare”¹.

Spirit cu un vast orizont cultural, educat în mediul cărturăresc din jurul familiei Cantacuzino și înconjurat de minti luminate, **voievodul Constantin Brâncoveanu a acordat un sprijin ge-**

Binecredinciosul voievod Constantin Brâncoveanu a ctitorit un mare număr de lăcașuri sfinte.

➔ **neros culturii naționale.** În mod evident, școala, tiparul și arta au fost prioritățile unui program cultural izvorât din iubirea de neam, voievodul manifestând în tot cursul domniei sale o preocupare tenace pentru luminarea poporului prin învățatură, pentru cultura tipărită și pentru cultivarea frumosului în artă.

„Mult s-a silit – afirmă cărturarii Șerban și Radu Greceanu – și nevoit ori cu ce mijloc de a aduce învățatură și știință în sufletele omenești, lucru iubit de Dumnezeu și folos de obște, mai vârtos rodului nostru românesc”². Domnitorul a fost un ctitor al învățământului românesc de toate nivelurile, de la cel elementar, căruia, prin tipografiile domnești, i-a oferit manualele de studiu, la cel superior, care a atins în epoca brâncovenească o calitate ce-i permitea să rivalizeze cu Marea Școală a Patriarhiei Ecumenice. Astfel, domnitorul a renovat în anul 1694 și a reorganizat în anul 1707 *Academia Domnească* de la Mănăstirea *Sfântul Sava* din București, întemeiată de predecesorul său, Șerban Cantacuzino; i-a asigurat un corp de profesori reputați și o programă menită a da cursanților o solidă educație. Totodată, voievodul a făcut acestei Academii însemnate danii, adică oare de venituri care să-i asigure întreținerea, și a înzestrat-o cu o bogată bibliotecă. Prestigiul acestei instituții de învățământ superior ajunsese atât de ridicat încât era frecventată de numeroși elevi din Balcani sau din Rusia, fiind, alături de *Academia Patriarhiei Ecumenice*, principalul centru al învățământului răsăritean.

Prin burse acordate celor mai merituoși elevi și prin atragerea la curtea sa a unor minți luminate, voievodul a creat o generație de cărturari de mare valoare, cărora le-a asigurat cadrul prielnic pentru o activitate creatoare.

De asemenea, domnitorul a sprijinit activitatea tipografică, așezată dintru început sub oblăduirea Bisericii, recunoscând acesteia misiunea de luminare a poporului. S-au înființat, din veniturile domniei, noi tipografii la Buzău, Snagov, Râmnicu Vâlcea și Târgoviște, în care au văzut lumina tiparului un număr impresionant de scrieri, majoritatea acestor titluri fiind în limba română. Pondere cea mai importantă o deține, ca și în deceniile trecute, cartea de cult, însă se constată tot mai mult o diversificare a publicațiilor atât teologice (cărți de învățatură creștină și zidire duhovnicească, scrieri parenetice și pastorale), cât și laice (lucrări istorice și scrieri sapiențiale). Având credința că adevărul trebuie să fie împărtășit, tipăriturile brâncovenești s-au împărțit în dar „spre folosul de obște al neamului românesc”³. Acest imens volum de carte, care a circulat în întreg spațiul românesc, a transmis mesajul unității de neam, origine, limbă și cultură a românilor și hotărârea Bisericii și a instituției domnești de a depăși definitiv epoca slavonismului cultural.

➔ În 1694 domnitorul Constantin Brâncoveanu (1688-1714) transformă Școala „Sfântul Sava”, aflată la acea dată în centrul Bucureștiului, în *Academia Domnească*

➔ În slujba apărării dreptei credințe

Totodată, în contextul intensificării prozelitismului altor confesiuni, mai cu seamă în Transilvania, unde credincioșii ortodocși erau expuși presiunilor de catolicizare ale autorităților de la Viena, tiparul a fost pus în slujba apărării dreptei credințe, recunoscându-i-se însemnătatea în lucrarea apologetică a Bisericii. Slujind cu răvnă Ortodoxia, domnitorul a pus la dispoziția teologilor ortodocși tipografiile domnești, în care au apărut lucrări apologetico-polemice menite a contracara prozelitismul catolic și protestant. „Ca un iubitor de patrie ce era”⁴, prin protecția pe care a arătat-o Bisericii Ortodoxe din Transilvania, domnitorul slujea și neamului românesc, intuind că atragerea românilor la catolicism, sau la o altă confesiune, ar fi putut implica subrezirea conștiinței naționale și pierderea identității.

Având, potrivit cronicarului Radu Greceanu, „mare răvnă și fierbinte dragoste spre a zidi și înfrumuseța locașurile lui Dumnezeu”⁵, binecredinciosul voievod Constantin Brâncoveanu a ctitorit un mare număr de lăcașuri sfinte, toate purtând amprenta specifică a stilului artistic căruia voievodul martir i-a împrumutat numele, adică stilul brâncovenesc. Pecetea acestui stil original rezidă în sinteza armonioasă dintre tradiția bizantină, arta populară și influențele occidentale și orientale, iar elementele sale definitorii sunt: unitatea de concepție, omogenitatea motivelor, claritatea și echilibrul compozițional, armonia liniilor, fastul decorativ, atenția pentru detaliu, gustul spre rafinement și somptuos. Grație actului ctitoricesc domnesc, Țările Române s-au îmbogățit cu neprețuite podoabe ale arhitecturii ecleziale și

laice, de la mari ansambluri mănăstirești, precum Hurezi, Sâmbăta de Sus, Mamul și Surpatele, sau biserici, de pildă, cele de la Doicești, Ismail sau Făgăraș, până la impresionantele curți domnești și palate de la București și Târgoviște, Potlogi și Mogoșoaia. În strânsă relație cu realizările din domeniul arhitecturii, cunosc o dezvoltare fără precedent artele plastice și cele decorative. Toate expresiile artei brâncovenești în arhitectură, sculptură, pictură murală și de icoane, sau în arta metalelor prețioase, a broderiilor și a miniaturii, ilustrează simțul estetic rafinat și spiritul eclectic al epocii.

Domnitorul Constantin Brâncoveanu a fost un sprijinitor al Ortodoxiei ecumenice și binefacerele sale s-au revărsat cu generozitate asupra întregului Răsărit ortodox. Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei, așezămintele ortodoxe din insula Halki, din Sfântul Munte Athos, de la Locurile Sfinte de la Ierusalim și Sinai au beneficiat de însemnate danii în bani, odoare și obiecte de cult, închinări de mănăstiri. În afara ajutoarelor materiale, domnitorul român s-a îngrijit de publicarea cărților de ritual și de învățatură necesare credincioșilor ortodocși de limbă greacă, arabă și georgiană. A fost, așa cum recunosc cu multă admirație învățații greci înșiși, „zelos sprijinitor al învățaturii grecești și binefăcătorul cel mai uman al elinilor”⁶, „adăpostul de obște al acestui neam nenorocit”⁷. Dacă încercarea de a întemeia o tipografie pusă în slujba Patriarhiei Ecumenice a eșuat, binecredinciosul voievod a dăruit Patriarhiei Antiohiei și Bisericii Georgiei două tiparnițe complete care au impulsionat viața culturală a creștinilor arabi și georgieni. Putem afirma, așadar, fără nicio exagerare, că Țara Românească a fost în epoca brâncovenească ➔

Să cinștim în duh de rugăciune credința jertfelnică față de Biserică și neam și testamentul de iubire nemărginită față de Dumnezeu al Sfinților Martiri Brâncoveni.

DOSAR

➔ **principalul centru de iradiere a culturii ortodoxe în sud-estul Europei.**

Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu a fost, așadar, un creator de cultură, un generos mecena al literelor și științei, un domnitor care a dobândit nemurirea în conștiința poporului prin „faptele cele mult laudate și de toată suflarea țării acesteia cinștite și iubite”⁶⁸, dar, totodată, a fost un fiu devotat al Bisericii Ortodoxe, un mare ctitor iubitor de Hristos și de Biserică, un model de viață virtuoasă și de statornicie întru dreapta credință.

O lecție pentru eternitate

Învățăm de la Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu **râvna de-a sluji Ortodoxia și neamul românesc, conștiința responsabilității și smerenia cu care a purtat „jugul domniei”** – sintagmă ce revine de mai multe ori în corespondența sa, **iubirea jertfelnică față de Hristos și Biserica Sa, dârnicia care întărește comuniunea cu Dumnezeu și cu semenii, statornicia în credință lipsită de orice umbră de dispreț și de respingere față de cei de altă confesiune, dârzenia, curajul mărturisirii și seninătatea în fața morții martirice, devenind măsura demnității creștine românești în timp de încercare.**

Răzbate peste veacuri, consemnat de secretarul său, Anton Maria del Chiaro, îndemnul

evangelic al voievodului, rostit fiilor săi, plin de curaj și demnitate, în ziua de 15 august 1714, în momentul în care a preferat moartea decât să se lepede de credința creștină: „Fiii mei, fiți curajoși! Am pierdut tot ce am avut în această lume; cel puțin să ne mântuim sufletul și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru”⁶⁹.

Să cinștim în duh de rugăciune credința jertfelnică față de Biserică și neam și testamentul de iubire nemărginită față de Dumnezeu al Sfinților Martiri Brâncoveni – Constantin Voievod și cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei – împreună cu sfetnicul Ianache Văcărescu, având încredințarea că sunt „ocrotitori și rugători pentru Biserica și neamul românesc”, după cum mărturisim și în condacul ce le este închinat, și că Dumnezeu primește rugăciunile celor care L-au mărturisit înaintea oamenilor cu pretul vieții lor (cf. Luca 12, 8).

* *Cuvânt la deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare a Arhiepiscopiei Bucureștilor; București – 19 noiembrie 2014, Ploiești – 20 noiembrie 2014*

¹ SF. ANTIM IVIREANUL, „Scrisoare dedicatorie”, în: Ciasoslov, Târgoviște, 1715. Vezi Ion BIANU, Nerva HODOS, *Bibliografia românească veche 1508-1830*, tomul I: 1508-1716, București, Editura Academiei Române, Stabilimentul Grafic J.V. Soccec, 1903, p. 496.

² ȘERBAN ȘI RADU GRECEANU, „Predoslovie” la SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Mărgăritare*, București, 1691, în:

I. BIANU, N. HODOS, *Bibliografia românească veche 1508-1830*, tomul I: 1508-1716, p. 318.

³ I. BIANU, N. HODOS, *Bibliografia românească veche 1508-1830*, tomul I: 1508-1716, p. 236.

⁴ RADU GRECEANU, *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714)*, ediție critică de Aurora Ilies, republicată în: *Cronicari munteni*, selecția textelor, studiu introductiv, note, comentarii și glosar de Dan Horia Mazilu, (Opere fundamentale), București, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă/Univers Enciclopedic, 2004, p. 644.

⁵ RADU GRECEANU, *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714)*, p. 611.

⁶ MANU APOSTOL, „Prefață închinată domnitorului Constantin Brâncoveanu” la volumul în limba greacă intitulat *Sentimintele vechilor filosofi (Maxime filosofice)*, Târgoviște, 1713. Pentru traducerea acestei prefețe, a se vedea: I. BIANU, N. HODOS, *Bibliografia românească veche, tom. 1 (1508-1716)*, pp. 489-491 (citatul la p. 490).

⁷ Scrisoarea predicatorului Ioan Avramie către patriarhul Hrisant al Ierusalimului, 17 noiembrie 1709, în: Eudoxiu de HURMUZAKI, *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. XIV. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*, publicate după originalele, copiile Academiei Române și tipărituri de N. Iorga, *Partea a III-a, c. 1560-c. 1820*, București, 1936, doc. XXXVIII, p. 60.

⁸ RADU GRECEANU, *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714)*, p. 407.

⁹ Anton Maria DEL CHIARO, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia*, nuovo edizione per cura di N. Iorga, București, p. 181 strad. în lb. rom.: *Revoluțiile Valahiei* (după textul reeditat de N. Iorga), în românește de S. Cris-Cristian, cu o introducere de N. Iorga, Iași, *Viața Românească*, 1929, republicată sub titlul *Revoluțiile Valahiei*, studiu introductiv și note de Arhim. Mihail Stanciu și Acad. Gabriel Strempele, București, Editura Basilica, 2012.

Amintiri sihăstrești despre *patriarhul munților*

Sâmbătă, 29 noiembrie a.c., la Mănăstirea Sihăstria s-a făcut pomenirea părintelui arhim. Victorin Oanele la 40 de zile de la nașterea sa în ceruri. În lista mănăstirilor de prim rang ale monahismului românesc, Sihăstria din codrii Neamțului este așezată la loc de mare cinste. Aceasta se datorează nu numai cadrului pitoresc în care este amplasată, ci mai ales părinților îmbunătățiți ce au viețuit în acest așezământ de-a lungul timpului. Numele mănăstirii se asociază cu renumele marilor stareți și duhovnici care, prin misiunea lor, într-o perioadă de represiune pentru Biserica Ortodoxă, i-au conferit o aureolă cu totul deosebită.

† **Ioachim BĂCĂUANUL,**
Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului

Când spui Sihăstria, imediat gândul se îndreaptă la Părintele Cleopa, la Paisie, la Ioanichie, și la mulți asemenea lor, dar și la neobositul, harnicul și paradigmaticul ei stareț, Victorin Oanele, supranumit de multă vreme *Tataia*.

Avva Cleopa Ilie a ajuns o personalitate marcantă a vieții monahale moldave datorită relației duhovnicești pe care a avut-o cu Avva Paisie Olaru, iar Părintele Ioanichie Balan, autorul primului Pateric românesc, s-a ridicat la măsura cea mai înaltă a duhovniciei prin ceilalți doi. Acești trei cuvioși de la Sihăstria, - au mai fost și alții, bineînțeles - au ajuns să fie atât de cunoscuți și datorită starețului lor, Părintele Victorin. Nicăieri altundeva nu s-a putut observa mai bine ca la Sihăstria sinergia lucrărilor din Biserică. Niciunde nu s-a înțeles mai bine că Marta este indispensabilă Mariei, așa cum s-a înțeles acest lucru la Mănăstirea Sihăstria. Dictonul latin *Ora et labora*, aici, era mai mult decât evident și relevant, viețuitoarii acestei lavre împletind lucrarea tainică a rugăciunii cu osteneala ascultărilor zilnice. De-a lungul timpului însă, cei trei mari

Arhim. Victorin Oanele (1931-2014)

părinți ai Sihăstriei, unul după altul, au fost chemați în odihna veșnică a lui Dumnezeu. În cele din urmă, a plecat și Părintele stareț Victorin.

Mi-a fost dat să-i cunosc bine pe toți și să le stau în preajmă. Mi-a fost dat să văd Sihăstria fără cei trei, precum și fără mulți alți cuvioși paradigmatici, însă mi-e greu să anticipez cum va arăta această oază de spiritualitate peste câțiva ani de la nașterea în ceruri a Părintelui stareț Victorin. Sper ca rugile celor plecați din viața aceasta să inspire pe cei rămași în urmă-le și să rămână pe linia pe care au fixat-o înaintașii, să ducă mai departe duhul Sihăstriei în care s-au format atâția călugări, călugărițe, preoți și mireni.

Starețul cuvioșilor, prietenul patriarhilor

La acest ceas al trecerii Părintelui Victorin în viața veșnică, o primă concluzie pe care aș vrea să

o exprim ar fi aceea că *Tataia* a fost starețul multor cuvioși cu viață sfântă, dar și al multor personalități din viața bisericească. A fost starețul-director al celei mai importante școli duhovnicești, unde s-au format în vremuri de prigoană multe personalități care au salvat spiritualitatea românească ortodoxă într-un timp special din istoria bimilenară a bisericii noastre. Este binecunoscut faptul că Părintele Victorin a primit în mănăstire și apoi a tuns în călugărie pe actualul patriarh al României, Preafericitul Părinte Daniel. La înmormântarea starețului de la Sihăstria, la care m-am învrednicit și eu a fi prezent, Preasfințitul Varlaam Ploieșteanu, Vicar patriarhal, a citit mesajul Preafericitului Daniel, Patriarhul României, în care arăta bogata și curajoasa activitate a părintelui Victorin, în cei 42 de ani cât a stat în scaunul stărețesc al mănăstirii Sihăstria. Între altele, amintea faptul că acesta a fost starețul care a primit vizita mai multor patriarhi și întâistătători de Biserici Ortodoxe. Probabil a avut o mare evlavie la cei aleși de Dumnezeu în demnități bisericești la nivelul cel mai înalt, de aceea i s-a dat să fie starețul unui patriarh. Citez din mesajul Părintelui Patriarh Daniel transmis la înmormântarea pr. arhim. Victorin: „În timpul stăreției sale, Mănăstirea Sihăstria a fost vizitată de numeroși întâistătători ai Bisericilor Ortodoxe surori și de mari ierarhi ai lumii ortodoxe. Astfel, în anul 1995, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, Patriarhul Partenie al Alexandriei, Patriarhul Pavle al Serbiei, Arhiepiscopul Hrisostom al Ciprului, Arhiepiscopul Hrisotulos al Atenei și al întregii Elade, Sava al Varșoviei, Ioan al Kareliei, aflați în România cu ocazia împlinirii a 110 ani de autocefalie și 70 de ani de patriarhat al Bisericii Ortodoxe Române, au poposit, la invitația noastră, în acest loc plin de mireasma sfințeniei și a rugăciunii. Doi ani mai târziu, în anul 1997, a trăit cu intensitate bucuria sfințirii altarului noii biserici „Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla”, eveniment la care am invitat pe Sanctitatea Sa Bartolomeu I, Patriarhul Constantinopolului, și pe vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist al României, înconjurați de o mulțime de ierarhi din țară și străinătate (...). De asemenea, păstrăm cu recunoștință amintirea primirii noastre în obștea Mănăstirii Sihăstria, în anul 1987, când Părintele Cleopa ne-a fost naș de călugărie, iar părintele stareț Victorin ne-a tuns în monahism, la slujba de priveghere a sărbătorii Schimbării Domnului la Față (5 spre 6 august). În cei aproape 18 ani de arhipăstorie a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, ne-am bucurat de colaborarea, dragostea și adeseori de sfatul duhovnicesc al părintelui stareț Victorin, căruia îi aducem și acum un profund, fiesc și părintesc omagiu“.

Poate de aceea Providența a rânduit ca, în 18 octombrie 1954, la Mănăstirea Neamț, supranumită și *Ierusalimul românesc*, să fie hirotonit în treapta de diacon de un patriarh, Maxim al Bulgariei, care pe atunci se afla într-o vizită oficială

Sihăstria anilor 1970 avea în jur de 100 de călugări, în majoritate bătrâni. Or, tocmai mulțimea bătrânilor îmbunătățește a făcut să sporească dimensiunea spirituală a locului.

IN MEMORIAM

→ în Mitropolia Moldovei și Sucevei, la invitația Mitropolitului și viitorului Patriarh al României, Iustin Moisescu. Dacă facem bine conexiunile faptelor și le punem în context, observăm că plecarea părintelui Victorin din lumea aceasta la Ierusalimul cel de sus s-a întâmplat în vremea când Patriarhul Ierusalimului, Preafericitul Teofil, venea în vizită oficială în România, la invitația Preafericitului nostru Patriarh Daniel. *Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!* Patriarhul Ierusalimului vine în România când „patriarhul muntilor”, cum a fost adesea supranumit staretul Victorin, și prietenul patriarhilor pleacă la Ierusalimul cel de sus.

Dacă părintele Patriarh Daniel a fost tuns în călugărie de părintele Victorin – ca și un alt episcop al Sinodului românesc, arhitectul francez, Marc Alric – și smerenia mea am avut bucuria să fiu primit ca vietuiitor în această mănăstire. La felul cum a lucrat Dumnezeu în viața mea și cum mi-a dirigit viața până acum, aș putea spune că, în acea vreme când am ajuns pentru prima dată la Mănăstirea Sihăstria, dacă Părintele Victorin nu mijlocea la staretul de atunci, Protosinghelul Caliope Apetrei, nu eram ceea ce sunt astăzi. Aceasta se petrecea în toamna anului 1969, la hramul Mănăstirii Sihăstria, din 8 septembrie. Spun aceasta pentru a arăta legătura duhovnicească și filială pe care o am cu acest mare staret al monahismului românesc, din niște timpuri nu tocmai prielnice pentru spiritualitatea monahală din România. De aceea, în continuare, nu voi face o relatare exhaustivă a vieții și activității părintelui Victorin – o vor face alții mult mai bine – dar voi încerca să schitez un smerit portret din amintirile sihăstrești pe care le păstrez în vistieria sufletului cu privire la acest staret paradigmatic.

La Sihăstria am învățat cum să transform toată viața în pravilă

De câte ori am vorbit sau am scris despre a-numiți părinți deosebiți ai Sihăstriei, am făcut referință la începuturile traseului meu în viața monahală de la Sihăstria. 1969 este anul nașterii mele spirituale. Nu aveam nici cincisprezece ani impliniți când am participat pentru prima dată la un hram de mănăstire. În ciuda opresiunii autorităților atee și a timpurilor nestatornice, credincioșii-pelerini erau prezenți în număr foarte mare la hram. Pe vremea aceea, la Sihăstria, erau mulți părinți înaintați în vârstă aduși din mănăstirile care fuseseră închise în urma aplicării decretului de tristă amintire pentru călugări, 410/1959, și care primiseră aici domiciliu forțat, pentru a fi sub observația regimului. Pentru cei ce nu cunosc locurile, trebuie spus că Mănăstirea Sihăstria este așezată pe valea pârâului Secu, în amonte, cu o singură cale de acces rutier. Din punctul de vedere al autorităților vremii, acolo era un loc strategic bine ales, unde se putea controla foarte ușor fluctuația persoanelor de la cele două mari mănăstiri, Secu și

Obștea mănăstirii Sihăstria în anul 1970

Sihăstria. Așa se explică prezența multor părinți în această mănăstire. Sihăstria anilor 1970 avea în jur de 100 de călugări, în majoritate bătrâni. Or, tocmai mulțimea bătrânilor îmbunătățește a făcut să sporească dimensiunea spirituală a locului. Pe același perete cu icoanele chiliei mele stă la loc de cinste acea fotografie cu majoritatea părinților și fraților din obștea Sihăstriei anilor 1970. Fotografia-document îmi face aducere-aminte de chipurile ascetice, blânde și cuvioase ale părinților de atunci. Undeva, pe un covoraș, eram și eu așezat la picioarele lor. Pe atunci nu știam că stăteam la picioarele unor sfinți. Între ei era și economul mănăstirii Sihăstria de atunci, părintele Victorin Oanele.

După ce a trecut hramul, maicile de la Varatic, care m-au însoțit, m-au dus la economul mănăstirii, Părintele Victorin, căruia i-am mărturisit dorința de a rămâne în mănăstire. Trecând peste amănunte și aparențe, părintele m-a prezentat părintelui staret, Caliope Apetrei, căruia i-a fost spusă și hotărârea mea. Apoi adăugă: „*Îl văd istet și bun de treabă, din familie de oameni gospodari, și dacă are răvnă, dați blagoslovenie să rămână, că-mi trebuie oameni buni de muncă, fiindcă majoritatea părinților noștri sunt bătrâni și neputincioși.*”. Părintele Caliope a încuviințat, deși încălca o dispoziție a autorităților timpului. Îmi amintesc și acum cuvintele lui: „*Frate Ilie, pentru ascultare în gospodărie te adresezi econo-*

mului, Părintelui Victorin; când ai nevoie de cele necesare traiului, chelarului, Părintele Ambrozie; pentru învățături și sfaturi duhovnicești, Părintelui Cleopa; pentru rânduiala bisericii, ecleziarhului mare, Părintele Macarie; pentru cele cărturărești, Părintelui Petronie, iar ca duhovnic să iei pe Părintele Paisie.”.

Și așa am trecut în ascultare directă la Părintele econom Victorin. Îmi amintesc cum am început de a doua zi, după hramul paraclisului Sfinților Părinți Ioachim și Ana. Cu ochiul său ager și vigilent, după prima săptămână de treabă, părintele Victorin a observat că am oarecare îndemănare la tot ceea ce-mi dăduse să fac. S-a gândit să-mi încredințeze ascultări și rocodellii mănăstirești pe care și acum le-aș face cu îndemănare. De la părintele econom am învățat ca de la un tată diriguirea corvezilor într-o gospodărie, cum să cosesc, cum să prășesc, cum să îngrijesc vitele, cum să utilizez cobilița, cum să îngrijesc și să respect pe cei bătrâni. Într-un cuvânt, am învățat cum să transform toată viața în pravilă sau liturghie.

Părinții duhovnicești nu mor niciodată!

În toamna anului 1970, intrasem la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț. Potrivit regulamentului de atunci al școlii, la înscriere trebuia să

Alături de marile personalități ale Sihăstriei, prezența duhovnicească a părintelui Victorin rămâne la fel de vie, realizând perenitatea unui duh.

Părinții Sihăstriei: Cleopa, Victorin și Paisie

avem o categorie întreagă de produse agroalimentare și alte lucruri de interes personal. Lista era enormă: 10 cămăși, 10 maiouri, 20 de batiste, o plapumă cu cearșafurile adiacente, 10 prosoape, 10 perechi de ciorapi, apoi 30 kg de cartofi, 10kg de făină de grâu, 10 de porumb, 300 de nuci, 10 kg de fasole, 5 kg de slănină afumată, 5 kg de brânză etc. M-am prezentat la părintele econom cu celebra listă. Îmi amintesc cum părintele econom, cu mîntea lui ageră, a luat lista în mîini, a aruncat un ochi iscoditor și a început să noteze pe o hîrtie cum să mă prezint la chejarul mănăstirii, părintele Ambrozie, ca să îmi procure toate produsele cerute de regulamentul intern al seminarului. Apoi, adăugă: „Frate Ilie, mîine dimineață mergem la Tîrgu Neamț să cumpărăm celelalte“. Așa a fost. Grijuliu ca un tată, mi-a cumpărat toate, potrivit exigențelor cerute de instituția de învățămînt. Astfel, la 15 septembrie, cu o valiză nouă, confecționată din scîndură de părintele Ieronim, dulgherul mănăstirii, care doar goală cântărea 11,5 kg, unde am pus mai toate mărunțișurile personale, împreună cu toate celelalte (Părintele Victorin a dispus să fie încărcate în căruța mănăstirii), am plecat, ca fiu al mănăstirii, la seminarul de la Neamț. Acest fapt s-a repetat încă doi ani cît am mai rămas în obștea mănăstirii Sihăstria.

Părintele Victorin a fost *Tataia* adevărat, care a continuat grija față de mine după ce am intrat în familia spirituală a obștii de la Sihăstria. A spune că părintele Victorin a fost aspru este o greșeală. El știa să fie bun cu bunii și aspru cu nebunii și pezevenchii, cum îi numea adesea pe leneși și cărtitori. Nu pot zice că eu nu am trecut prin necruțătoarea-i muștrare, dar de fiecare dată am socotit-o pedagogică și moralizatoare. Multe din ele le-am mai povestit cînd am mai vorbit despre alți părinți ai Sihăstriei. (Am multe amintiri vii despre frumoasa viață sihăstrească: cum părintele mi-a dat să fac cincii sute de metanii pentru ursul care a scuturat merele și nu l-am alungat, sau cum m-a trimis pe Dealul Crucii, pe Tăciune, să

pășesc în nopțile lungi de toamnă zarzavaturile și legumele mănăstirii, care se recoltau mai tîrziu, de jivinele pădurii etc).

După vreo trei ani de ședere în Sihăstria, timpurile s-au înăsprit. În vara anului 1972, cînd am venit *acasă* de la seminar, la Sihăstria se schimbaseră cîteva lucruri esențiale. Părintele Stareț Caliope nu mai era. Fusese trimis cu domiciliul forțat la Mănăstirea Varatic, deoarece primise tineri în mănăstire. Părintelui Paisie i se poruncise să stea mai mult pe la Sihla, în chilia de sub stîncile din proximitatea peșterii cuvioasei Teodora. Cîtorva părinți li se permiseseră plecarea în muntele Athos, Părintelui Cleopa i s-a spus să nu vorbească mai mult de 15 minute la predica din biserică. Părintele Ioanichie Bălan era mutat la mănăstirea Bistrița. Părintele Victorin era de acum stareț. M-a primit cu aceeași bunătate paternă, dar m-a sfătuit să mă duc la Mănăstirea Bistrița, să fiu mai aproape de părintele Ioanichie, rudenia mea, ca să nu fie chiar singur acolo. Așa am făcut. Ascultător, m-am dus la Bistrița unde era stareț Arhim. Dionisie Velea, împreună cu cîteva părinți bătrîni. Cum mănăstirea era expusă, mai mult ca Sihăstria, privirilor autorităților opresive, riscam să fiu depistat și îndepărtat din familia monastică. Părintele Ioanichie m-a sfătuit să stau mai retras, la Schitul Tarcău, pendinte de Mănăstirea Bistrița. Am rămas acolo pe toată durata studiilor, unde cadrul natural și atmosfera duhovnicească din preajma cîtorva pustnici din zonă m-au ajutat să mă călesc. Acolo, la Tarcău, se păstra încă vie amintirea trecerii părintelui Victorin, în itinerarul său spiritual către mănăstirea Sihăstria. Nu mai eram sub ascultarea directă a părintelui Victorin, însă trăiam și aici în duhul său gospodăresc.

Astfel, nu consider că m-am despărțit vreodată de părintele Victorin, cu toate că nu am mai viețuit în aceeași mănăstire și cred că în asentiimentul meu sunt și alți monahi care l-au cunoscut pe acest călugăr paradigmatic sau care au viețuit

Prinos de rugăciune pentru părintele Victorin, la 40 de zile de la mutarea la Domnul

Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a participat, alături de Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan și de Preasfințitul Episcop Emilian Lovișteanul, la slujba de pomenire a starețului Victorin Oanele de la mănăstirea Sihăstria.

Au răsunit codrii Neamțului de glasul clopotelor sfîntei mănăstiri Sihăstria în ziua de prăznuire a Noului Sfințit Mucenic Filumen. Pașii pelerinilor s-au îngemănat urmînd aceeași cărare, ce duce spre biserica „Sfîntei Teodora de la Sihla“, acolo unde, un sobor de trei ierarhi și numeroși preoți s-au rugat, alături de sute de credincioși, în cadrul Sfîntei Liturghii, oficiind totodată și parastasul pentru părinte Victorin Oanele, starețul mănăstirii, de la a cărui mutare la Domnul s-au împlinit 40 de zile. Alături de IPS Mitropolit Teofan și de Preasfințitul Emilian Lovișteanul, s-a aflat și „fiul duhovnicesc“ al acestei lavre, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, care, în urmă cu peste 40 de ani, lua calea monahismului, intrînd pe poarta Mănăstirii Sihăstria. Preasfinția Sa a fost primit în această „academie duhovnicească“ sub privirile părințești ale cuviosilor care au trăit vieți de pateric: Paisie Olaru, Cleopa Ilie, Petroniu Tănase, Ioanichie Bălan și mulți alții, ale căror nume au fost scrise în Împărăția Cerurilor. Cu răbdare și multă migală, urcînd treaptă cu treaptă pe calea viețuirii monahale, Preasfinția Sa a deprins tainele viețuirii în duhul Sfîntei Scripturi și al Sfinților Părinți, iar în ziua de 29 noiembrie, ierarhul a revenit aducînd prinos de rugăciune celui pe care l-a numit „Patriarhul muntilor“, starețul Victorin Oanele. Cuvîntul rostit de Preasfinția Sa cu acest prilej constituie, la rîndul său, un text de pateric românesc. (C.G.)

sub ascultarea lui. Chiar și acum, cînd nu mai este fizic nici la Sihăstria, chipul lui impunător mi se arată plin de lumina taborică, iar persoana lui este omniprezentă, teofanică. Alături de marile personalități ale Sihăstriei, prezența sa duhovnicească rămîne la fel de vie, realizînd perenitatea unui duh, a unei trăiri lăuntrice de o anumită factură sihăstrească, chiar și acum. Această realitate care face ca pelerinii să cerceteze, în peregrinarea lor, mormintele celor ce le-au îndrumat gîndurile și să cinstească cu evlavie lucrurile și locurile nevointelor acestora, ne determină și pe noi să le aducem un pios omagiu și un nobil gînd: într-adevăr, părinții duhovnicești nu mor niciodată!

În tradiția poeziei populare românești, colinda reprezintă categoria masivă și diversificată de texte ceremoniale.

Colindele, expresia poetică a teologiei populare

Toate sărbătorile noastre creștine ortodoxe revarsă în inimile bine-credincioșilor duh de împăcare și de mântuire; toate sunt motiv îndemnător pentru slăvirea lui Dumnezeu, dar praznicul Nașterii Domnului - Crăciunul copilăriei mântuirii noastre - se află în inimile noastre într-o atenție cu totul deosebită pentru faptul că S-a născut în lume Omul, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

În general, mama dă „tonul” întristării sau bucuriei din cămin, atunci când vine pe lume un nou-născut, ea împărtășește din bucuria sa pe toți cei din jur; așa din bucuria Sfintei Fecioare Maria - Mama Vieții noastre - ne împărtășim și noi acum, iar această bucurie o redăm în cântările versuitoare ale colindelor.

În tradiția poeziei populare românești, colinda reprezintă categoria masivă și diversificată de texte ceremoniale; însă cuvântul de față se îndreaptă în mod deosebit către genul colindelor religioase, având ca temă principală: Nașterea Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos pe pământ.

Colindele propovăduiesc an de an Nașterea Domnului

Cântările acestea îl slăvesc pe Hristos Dumnezeu, Cel ce este din veci, Cel neschimbat și necuprins, Cel ce se include în istorie și ia chip de om cu toate afectele lui, afară de păcat. „Taina cea din veac ascunsă și neștiută nici măcar de îngeri” (Rom. 16, 25), iată, începe a se face cunoscută tuturor, însemnând „plinirea vremii” despre care vorbeau oarecând prorocii. Această taină a fost dezvăluită oamenilor de către îngeri, care s-au depărtat de om din pricina greșelii lui Adam, dar care, văzând acum apropierea Stăpânului, s-au apropiat și ei, zicând păstorilor de pe câmpul Betleemului: „Vă vestesc bucurie mare, că astăzi, în cetatea lui David, vi S-a născut Mântuitor, Care este Hristos Domnul” (Luca 2, 10).

Acestui eveniment unic, ce creează pe răbojul istoriei sfinte începutul mântuirii neamului omenesc, i se asociază în fantezia creatorilor anonimi întreaga natură reînscută și înnoită. Staulul animalelor se preface ca printr-un farmec într-un palat plin de strălucire, iar oamenii și viețuitoarele aflate în preajmă, printr-o bună rânduială dumnezeiască, aduc prinos de închinare Stăpânului văzând atâta noian de smerenie. De aceea spune

Isaia că „boul și asinul L-au cunoscut pe Stăpânul...” (Isaia 1, 3).

După cum slujbele bisericești, care se pare că se repetă mereu, dar care au autenticitate și prospețime incontestabile, tot așa și aceste cântări populare, colindele, ne propovăduiesc în fiecare an momentul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, doritor să Se nască în fiecare inimă de om - indiferent de vârstă -, astfel ca „toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului” (Timotei 2, 4).

„Dumnezeu Se face om ca pe Adam să-l facă dumnezeu”

Cel născut din veci din Tatăl parcă ar fi simțit nevoia nașterii Sale în timp, din mamă, ca să fie și El asemenea nouă. Prin aceasta, El ne îndeamnă să dorim și noi să fim asemenea Lui, cum a dorit El să fie asemenea nouă din iubirea de oameni. De aceea zice Sfântul Pavel: „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om” (Filipeni 2, 7). El, Cuvântul lui Dumnezeu, nu avea nașterea în timp, ci numai nașterea din veșnicie. Și cu toate că veșnicia cuprinde timpul, Hristos a voit să Se nască și în timp pentru renașterea noastră, mai bine zis, ca să ne naștem și noi pentru veșnicie. În acest sens, Sfântul Ioan Damaschin cântă astfel: „A voit Adam să fie Dumnezeu și nu a fost, iar Dumnezeu Se face om ca pe Adam să-l facă dumnezeu”.

În această aspirație a devenirii noastre asemenea cu Dumnezeu cântăm colindele ca pe niște laude și ca pe niște rugăciuni: „Cântau păstorii cântare./ Laudă Domnului preamare...” Aceste laudări le adresăm lui Dumnezeu cu multă bucurie pentru că laudele sunt cântări care ne umplu sufletele de veselie: „Să se nască și să crească/ Să ne mântuiască...”

Perfectă îmbinare între poezie și muzică

Născute de veacuri bătrâne ca și legendele, colindele religioase pe care le ascultăm în preajma Crăciunului sunt creații ale geniului popular românesc inspirate din credința ortodoxă. Ele reprezintă o teologhisire poetică și pe înțelesul tuturor a negrăitei taine a iubirii lui Dumnezeu pentru lume, arătată în Nașterea lui Iisus Hristos, Fiul cel veșnic al Tatălui ceresc.

Colindele sunt teologie poetică populară în care credința se înveșmăntează cu folclorul, atrăgându-l la preamărirea lui Dumnezeu și propovăduirea iubirii lui Hristos.

Când cântăm colindele facem ca taina iubirii lui Hristos să pătrundă în sânul familiilor și în sufletul celor care le ascultă cu evlavie pentru a uni toate vârstele și prin ele toate generațiile.

Deși au apărut la puțină vreme după ce steaua Nașterii Domnului scânteiease și peste plaiurile țării noastre vestind străbunilor noștri, și ei păstori pașnici, minunea nașterii Pruncului Iisus, colindele au fost plămuite, adaptate și localizate în zeci și zeci de forme. Astfel, ele au trecut de la părinți la copii, șlefuite de graiul limbii și auzul sensibil al urechii, ajungând până în vremea noastră cu parfumul lor arhaic, muzical și lingvistic, însă mereu proaspete și actuale.

Colindele ne apar, astfel, ca o perfectă îmbinare între poezie și muzică în sufletul plin de evlavie al românului. Ele îmbină simplitatea cuvintelor smerite cu profunzimea minunării nevinovate în fața Dumnezeului Care coboară din ceruri pentru a înălța pe omul căzut din starea paradisiacă de odinioară. Iar pentru a ne exprima mai pe scurt, trebuie să spunem că aceste poezii cântate, colindele românești, exprimă deodată unitatea și diversitatea sufletească de cuget și simțire ale poporului român. Prin glasul lor evo-

Deși colindele au fost păstrate și transmise de bătrâni, totuși, cei care le îndrăgesc și le cântă mai mult sunt copiii.

☉ cator și pătrunzător, ne identificăm cu strămoșii noștri, cu istoria neamului nostru unic în ființă, gândire și simțire.

An de an, o nouă generație de copii colindă la ferestre și prin biserici, vestind: „Praznic luminos, strălucind frumos...” Cei mai vârstnici se coboară cu mintea pe firul istoriei vieții lor până în anii copilăriei, apoi, cugetând la Nașterea lui Hristos, privesc, ca prin ghicitură, la Împărăția lui Dumnezeu de unde Pruncul Iisus a venit pentru a Se naște pe pământ, după cum spune Apostolul neamurilor (I Corinteni 13, 12). Copiii, la rândul lor, cu glasurile argintii ca de clopotei, îi cântă Pruncului Iisus ca unuia dintre ei: „Dormi, Copile, dormi!” Aceste cântări se îmbină cu cereasca și îngereasca slavoslovie: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunavoire...”

Nașterea Domnului - dimineața mântuirii noastre

Deși colindele au fost păstrate și transmise de bătrâni, totuși, cei care le îndrăgesc și le cântă mai mult sunt copiii. În simplitatea lor, pentru că nu-și pun întrebări bănuitoare, se pare că ei, copiii, înțeleg foarte multe din cele ce se spun în colinde despre Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos. El se smereste, primește să Se facă Om, născându-Se din Sfânta Fecioară Maria asemenea unui prunc, și acestea toate numai pentru mântuirea noastră: „Din an în an sosesc mereu/ La geamul sufletului tău/ Iubite credincios./ Cu vestea bună de la Domnul tău/ Că S-a născut Fiul Său

Pe pământ, aicea, jos./ Domnul Iisus Hristos.“

Colindele se cântă de cele mai multe ori la venirea serii, dar momentul Nașterii Domnului ni se vesteste ca zorile unei dimineți binefăcătoare, dimineața mântuirii noastre. Vestea aceasta se propovăduiește în biserici prin gurile cântăreților

bisericești: „Hristos Se naște...” și ne îndeamnă Să-l slăvim... „Hristos din ceruri...” și ne cheamă Să-l întâmpinăm... „Hristos, iată-L, pe pământ...” ni se face invitația la înălțare și cântare duhovnicească. Hristos, Care vine să plinească Legea și Prorocii, nu este interzis nimănui și nu forțează pe nimeni, ci cheamă și îndeamnă să venim la El și să-L urmăm cu credință și cu jertfelnicie.

Vestea nașterii lui Hristos s-a făcut vădită și simțită prin luminoasa și minunata stea care a stârnit admirația și interesul celor trei (sau chiar patru) magi, filosofi păgâni, a provocat discuții între cei trei păstori de pe câmpia Betleemului despre Cel care era deja în mijlocul lor atunci și este în mijlocul nostru acum, după cum Însuși a spus: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor“ (Matei 18,20).

La vremea nașterii Domnului, mijloacele de informare în masă erau foarte reduse, totuși vestea despre nașterea lui Hristos, noul Împărat, s-a răspândit foarte repede, încât pe unii ca Irod, împăratul Iudeii, și adepții lui i-a deranjat și i-a pus pe gânduri, dar Hristos Cel ce S-a născut i-a trezit pe mulți din amorteala Legii vechi. Autorul popular a dorit să pună în vers și melodie frumoase îndemnuri adresate creștinilor în prag de sârbătoare: „Sus, creștini, nu mai dormiți./ Vremea e să vă gătiți/ Că S-a născut Domnul Sfânt/ Domnul Sfânt pe-acest pământ...”

Felul cum a fost denumit la noi, românii, locul nașterii Domnului Hristos nu prezintă un punct de neînțelegere, ci important este că noaptea nașterii lui Iisus Domnul a rămas, de atunci și până acum, o noapte minunată, mereu actuală. Praznicul Nașterii lui Hristos nu este o sârbătoare abstractă, ci ne dovedește prezența lui Dumnezeu printre noi, oamenii, prin Pruncul Iisus Care Se naște, iar în noi prin faptul că Pruncul este Dumnezeu și Om.

Centrate pe Hristos și pe momentul esențial al întrupării Domnului, colindele nu uită să amintească și de alte personaje, cum este Moș Crăciun. Despre el se spune că era stăpânul staulului (peșterii) în care S-a născut Domnul. La început, colinda îl prezintă pe Moș Crăciun ca pe un supărăcios deranjat de niște străini intrați fără permisiune pe proprietatea sa; mai pe urmă, însă, ni-l înfățișează ca pe un om evlavios și credincios noului Împărat născut de curând; mai mult, el vine și I se închină, aducându-și obolul ființei sale: „Dar când el s-a-ncredințat/ Că-I Hristos Cel așteptat/ Înainte-I s-a-nchinat/ Ca Unui mare-Împărat“.

Vedem așadar că, alături de slujbele Bisericii, colindele ne reactualizează an de an momentul Nașterii Domnului. (Arhim. Clement HARALAM)

„Stea cea cu multe colțuri, frumos o împodobeam“

De la Sfântul Nicolae și până la Crăciun,
Învățam colindele; era un lucru bun;
În casa noastră pregăteam: steaua, plugușorul,
Sorcova, buhaiul, capra; ne desfățam cu dorul,
Plănuind pe unde-am merge la colindat în sat,
Pe la bunii gospodari, din seară-nspre-noptat.
Stea cea cu multe colțuri, frumos o împodobeam,
Pe Maica Domnului cu Pruncul, în mijloc o puneam,
Iar la colțurile ei, lipeam cu dibăcie:
Îngerasi, cruci și stelute, făcute din hârtie.
Stea o purtam cu rândul; cântam melodios,
Că-n staulul din Bethleem, S-a născut Hristos
Din Sfânta Marie-Maică, cea blagoslovită,
Care de proroci, de veacuri, ea fost-a prevestită.
(Pr. Constantin Bădescu, „La colindat“, Studii Teologice, nr. 5-6, septembrie-decembrie, 1990)

În ziua de 4 noiembrie, PS Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul a oficiat Slujba de parastas pentru IPS Eftimie Luca, arhiepiscopul Romanului și Bacăului, la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman.

REPERE

Agenda de lucru a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul pe lunile noiembrie-decembrie 2014

NOIEMBRIE

1 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;
- a hirotonit în treapta de diacon pe tânărul teolog Gheorghe Gheorghită Ciobanu, pe seama Parohiei Patrigheni, Protopopiatul Roman;
- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Constantin Cătălin Carp, pe seama Parohiei Bozieni, Protopopiatul Roman;
- a oficiat Taina Botezului pruncei Ana Elena Treistar, la Biserica „Sf. Treime”, Bacău;

2 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Învierea Domnului”, Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;
- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Adrian Bărdan, pe seama Capelei „Sf. Ioan Botezătorul”, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Bacău;
- a hirotesit duhovnic pe PC Pr. Adrian Bărdan pe seama Capelei „Sf. Ioan Botezătorul”, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Bacău;
- a oficiat Slujba de sfințire a Capelei „Sfânta Treime” din Parohia Serbănești, Protopopiatul Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;
- a oficiat slujba de pomenire a celor fără nume la Biserica „Sfinții Arhangheli”, Serbănești;
- a hirotesit în treapta de iconom-stavrofor pe PC Pr. Adrian Ciprian Ghinea, Parohia Serbănești;

3 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Nicolae Zaharia, Parohia „Sf. Nicolae”, Onești; Pr. Vasile Trofin, Parohia Simionestii;

4 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: d-na Cecilia Dascălu, Bacău;
- a prezidat ședința Permanentei Consiliului eparhial;
- a oficiat Slujba de parastas pentru IPS Eftimie Luca, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului, la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

5 noiembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- s-a îngrijit de pregătirile pentru înmormântarea Arhiepiscopului Eftimie Luca, trecut în odihnă veșnică;

6 noiembrie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat slujba de înmormântare a IPS Eftimie Luca, arhiepiscopul Romanului și Bacăului;

7 noiembrie

- a prezidat ședința Permanentei Consiliului eparhial;

8 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sfinții Voievozi”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Gheorghe Ghiorghită Ciobanu, pe seama Parohiei Patrigheni, Protopopiatul Roman;

9 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;
- a hirotonit în treapta de diacon pe tânărul teolog Bogdan Ioan Gherasimescu, pe seama Parohiei „Sfinții Părinți Ioachim și Ana”, Roman, Protopopiatul Roman;
- a participat la spectacolul „Plecare fără întoarcere”, în cadrul Simpozionului Omagial Județean „Sfinții Martiri Brâncoveni”, la Teatrul de Vară „Radu Beligan”, Bacău. A rostit cuvânt ocazional;

11 noiembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

12 noiembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- a oficiat Slujba de parastas de 9 zile pentru IPS Eftimie, arhiepiscopul Romanului și Bacăului;
- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Aurel Florin Tuscanu, Parohia Trifești; d-l Ionuț Chiper, Bacău; Pr. Constantin Alupei, protopop al Protopopiatului Onești; Pr. Ion Melinte, Parohia Zănești;

13 noiembrie

- a oficiat Slujba de resfințire a Bisericii „Sfântu Ioan Gură de Aur”, filia Satu Nou, Parohia Rădu, Protopopiatul Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a hirotesit în treapta de iconom-stavrofor pe PC Pr. Liviu Constantin Cojocărescu, Parohia Rădu;

14 noiembrie

- a oficiat Taina Sfântului Maslu la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului”, Valea Budului. A rostit cuvânt de învățătură;

15 noiembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

16 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

17 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Ioan Berdan, Parohia „Sf. Nicolae”, Onești; Pr. Costel Mares, protopop al Protopopiatului Moinești; Pr.

18 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Dragoș Alexandru Munteanu, protopop al Protopopiatului Roman; Pr. Ioan Bărgăuanu, Parohia „Buna Vestire”, Mănăstirea Cașin II;

19 noiembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

21 noiembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

22 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;
- a hirotonit în treapta de ierodiacon pe tânărul monah Dometian Burlibașa, pe seama Schitului „Sf. Apostol Andrei”, Podei, Comănești;
- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Bogdan Ioan Gherasimescu, pe seama Parohiei „Sfinții Părinți Ioachim și Ana”, Roman, Protopopiatul Roman;
- a hirotesit duhovnic pe PC Pr. Marian Gabriel Radu, Parohia Fulgerii, Protopopiatul Sascut;
- a hirotesit duhovnic pe PC Pr. Gheorghe Gheorghită Ciobanu, Parohia Patrigheni, Protopopiatul Roman;

23 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

24 noiembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

25 noiembrie

- a oficiat slujba de înmormântare a d-lui Culiță Tărăță la Biserica „Schimbarea la Față”, cimitir Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

În ziua de 16 decembrie,
PS Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul
a participat la lucrările Sfântului Sinod.

26 noiembrie

- a oficiat slujba de înmormântare a monahiei Iustina Coman la Mănăstirea Ciolpani. A rostit cuvânt de compasiune;

27 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Ciprian Gunea, Parohia Siret; Pr. Gheorghe Anghel, Parohia Vulpășești; d-l Petru Dochieș, primar Letea Veche;

28 noiembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Vasile Cozma, protopop al Protopopiatului Buhuși; d-l Barone Vitantonio Colucci, Italia; Pr. Ilarion Mătă, Parohia Hârja; Pr. Bogdan Ioan Gherasimescu, Parohia „Sf. Părinți Ioachim și Ana”, Roman;
- a participat la ședința Permanenței Consiliului eparhial, sub președinția IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei;

29 noiembrie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea Sihăstria;
- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Slujba de parastas pentru arhimandritul Victorin Oanele, staretul Mănăstirii Sihăstria, la împlinirea a 40 de zile de la trecerea la cele veșnice.

30 noiembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

DECEMBRIE

1 decembrie

- a oficiat slujba de Te-Deum la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman, Ziua națională. A rostit cuvânt ocazional;
- a oficiat slujba de Te-Deum la Onești, Ziua națională. A rostit cuvânt ocazional;

2 decembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

4 decembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: d-na Cecilia Dascălu, Bacău;

5 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- a hirotesit duhovnic pe PC Pr. Bogdan Ioan Gherasimescu, Parohia „Sf. Părinți Ioachim și Ana”, Roman, Protopopiatul Roman;
- a hirotesit duhovnic pe PC Pr. Constantin Cătălin Carp, Parohia Bozieni, Protopopiatul Roman;
- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Marius Leonard Popescu, Parohia „Sf. Ioan”, Bacău;
- a oficiat Slujba Vecerniei la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului”, Valea Budului;

6 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului”, Valea Budului;

7 decembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

8 decembrie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Gheorghe Smerea, director al Liceului Teologic „Episcop Melchisedec”, Roman; Pr. Dragoș Alexandru Munteanu, protopop al Protopopiatului Roman;

9 decembrie

- a oficiat Slujba de înmormântare a răposatei Lucreția Talpan la Biseica „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul”, Boghicea. A rostit cuvânt de compasiune;

10 decembrie

- a oficiat Slujba de sfințire a troitei dedicată tuturor româșcanilor „prigoniti pe nedrept în anii comunismului”, ridicată în municipiul Roman. A rostit cuvânt ocazional;

11 decembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;
- a participat la spectacolul „Plecare fără întoarcere”, în cadrul Simpozionului Omagial „Sfinții Martiri Brâncoveni”, organizat la Casa de Cultură din Roman. A rostit cuvânt ocazional;

12 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- a participat la Concertul de colinde organizat de Liceul Teologic „Melchisedec Ștefănescu”, la Casa de Cultură, Roman. A rostit cuvânt ocazional;

13 decembrie

- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;
- a făcut parte din soborul de ierarhi care, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a oficiat Slujba de parastas pentru IPS Eftimie Luca, arhiepiscopul Romanului și Bacăului, la împlinirea a 40 de zile de la trecerea la cele veșnice;
- a participat la lucrările Sinodului mitropolitan;
- a participat la lucrările Adunării eparhiale, întrunită în ședință extraordinară la Centrul mitropolitan Iași;

14 decembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;
- a participat la Concertul de colinde „Sus la Poarta Raiului”, susținut de Paula Seling și Corala „Armonia” din Constanta, la Biserica „Sf. Nicolae”, Moinești. A rostit cuvânt ocazional;

16 decembrie

- a participat la lucrările Sfântului Sinod;

17 decembrie

- a participat la lucrările Sfântului Sinod;

18 decembrie

- a fost întâmpinat de preoți și credincioși din Protopopiatul Săscut, după alegerea de către membrii Sfântului Sinod ca Arhiepiscop al Romanului și Bacăului;
- a participat la Slujba de Te-Deum oficiată de preoții din protopopiatele Bacău și Moinești la Catedrala „Înălțarea Dom-

nului”, Bacău, cu prilejul alegerii în scaunul de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului. A rostit cuvânt ocazional;

- a participat la Slujba de Te-Deum de mulțumire oficiată la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt ocazional;

19 decembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

20 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

21 decembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;
- a participat la Concertul de colinde „După datini colindăm”, susținut la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt ocazional;

22 decembrie

- a oficiat Slujba de pomenire pentru eroii din decembrie 1989, la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt ocazional;

- a oferit daruri copiilor la Biserica „Precista Mare”, Roman;

23 decembrie

- a primit grupuri de colindători la Catedrala arhiepiscopală „Sf. Cuv. Parascheva”, Roman, cărora le-a oferit daruri;

24 decembrie

- a participat la Slujba Ceasurilor împărătești și la Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman.
- a primit soborul slujitorilor de la Catedrala arhiepiscopală cu ajunul Crăciunului;

25 decembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

26 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

27 decembrie

- a participat la Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

28 decembrie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala „Înălțarea Domnului”, Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;

29 decembrie

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

30 decembrie

- lucrări de birou și corespondență;

31 decembrie

- a oficiat Slujba de Te-Deum la cumpăna dintre ani, în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt ocazional. **(au consemnat arhid. Ciprian-Ioan IGNAT, Secretar-eparhial și arhid. Ioan CIOBANU, Secretar)**

